

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia.

Esityksellä saatettaisiin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito ja käyttö rangaistavaksi. Esityksellä selkeytettäisiin oikeustilaa rajaamalla radiohäirintään tarkoitettut laitteet ulos radiolaitteiden määritelmästä. Lakia sovellettaisiin laitteisiin, joiden ensisijainen käyttötarkoitus on haitallisten häiriöiden aiheuttaminen radionavigoinnille, turvallisuusviestinnälle tai muulle lailliselle radioviestinnälle. Ehdotuksen mukaan laitteiden oikeudetonta hallussapitoa ja käyttöä koskevan kiellon rikkomisesta voitaisiin tuomita sakkoa.

Esityksellä selvennettäisiin oikeustilaa koskien radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaa tieteellisessä tai teollisessa tarkoituksessa tapahtuvaa tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa sekä laitteiden viranomaiskäyttöä. Esityksellä selvennettäisiin, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito ja käyttö tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa varten olisi tiettyjen edellytysten täytyttyessä luvanvaraisesti sallittua sekä selkeytettäisiin vastaavasti viranomaisten ja muiden oikeutettujen tahojen oikeutta radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttämiseen.

Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaiden joukkojen osalta säädettäisiin radiolaitteita ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskeviin lupiin, tarkastuksiin ja ilmoittamiseen liittyvistä poikkeuksista. Ehdotuksen mukaan Pohjois-Atlantin liittoa ja sen jäsenmaiden joukkoja koskisivat samat poikkeukset kuin Puolustusvoimia ja Rajavartiolaistosta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026.

LUONNOS

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	4
3 Tavoitteet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset	9
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	11
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	11
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	13
6 Lausuntopalaute	15
7 Säännöskohtaiset perustelut	15
8 Lakia alemman asteinen sääntely	27
9 Voimaantulo	28
10 Suhde muihin esityksiin	28
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	28
11.1 Yleistä	28
11.2 Rangaistussääntely	28
11.3 Omaisuudensuoja ja elinkeinovapaus	30
LAKIEHDOTUS	32
sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta	32
LIITE	40
RINNAKKAISTEKSTI	40
sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta	40

LUONNOS

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta pyysi 7.6.2024 päivätyllä kirjeellään liikenne- ja viestintäministeriötä arvioimaan GPS-häirintälaitteita (ns. jammereita) koskevan voimassa olevan sääntelyn muutos- ja täydentämistarpeita. Kirjeessään liikenne- ja viestintävaliokunta katsoi häirintälaitteiden hallussapidon kieltämisen ja sanktioimisen voivan helpottaa viranomaisten puuttumista asiaan ja mahdollistaa myös Tullille puuttumisen häirintälaitteiden maahantuontiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön verkko- ja palveluosastolla valmisteltiin selvitys, joka valmistui 28.10.2024. Selvitystä varten asiasta järjestettiin viranomaisten lausuntokierros 2.-27.9.2024 ja viranomaiskokous 25.9.2024. Keskusteluun osallistuivat puolustusministeriö, sisäministeriö, oikeusministeriö, Puolustusvoimat, Poliisihallitus, Tulli, Rajavartiolaitos, Suojelupoliisi, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Liikenne- ja viestintävirasto ja Maanmittauslaitos. Selvityksessä liikenne- ja viestintäministeriö katsoi, että sen olisi perusteltua aloittaa lainsäädäntöhanke sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, jäljempänä viestintäpalvelulaki) muuttamiseksi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon kriminalisoimiseksi. Selvityksen perusteella liikenne- ja viestintäministeriö katsoi, että hanketta ei tulisi rajata ainoastaan GPS-signaalia häiritseviin laitteisiin, vaan hankkeessa tulisi huomioida kaikki radiotaajuisia viestintää häiritsevät tai väärentävät laitteet.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta kannusti 22.11.2024 päivätyssä vastauksessaan liikenne- ja viestintäministeriötä aloittamaan lainvalmisteluhankkeen pikaisesti ja katsoi lisäksi, että häirintälaitteiden hallussapidon sanktioiminen voisi todennäköisesti helpottaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua asiaan ja samalla katkaista häirintälaitteiden viimeaikaisen yleistymiskehityksen.

1.2 Valmistelu

Päätös hankkeen asettamisesta tehtiin 15.1.2025.

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön verkko- ja palveluosastolla virkatyönä. Esityksen valmistelun aikana kuultiin oikeusministeriötä, sisäministeriötä, puolustusministeriötä, Puolustusvoimia, Tullia, Poliisihallitusta, Rajavartiolaitosta, Suojelupoliisia ja Liikenne- ja viestintävirastoa.

Esitys lähetettiin lausuntokierrokselle 25.9.-29.10.2025.

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Puolustusvoimat, Poliisihallitus, Tulli, Rajavartiolaitos, Suojelupoliisi, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Maanmittauslaitos, Rikosseuraamuslaitos, Huoltovarmuuskeskus, Puolustus- ja ilmailuteollisuus PIA ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, Suomen radioamatööriliitto ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Sensofusion Oy, Saab Finland Oy ja Patria Oyj.

Esityksen valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilla osoitteessa <https://lvm.fi/hankkeet> hanketunnuksella LVM002:00/2025.

2 Nykytila ja sen arviointi

Radiohäirintään tarkoitetut laitteet

Radiohäirintään tarkoitetut laitteet (ns. jammerit) ovat yleisesti radiotaajuuksia käyttävän viestinnän, kuten matkaviestinverkkojen tai satelliittinavigointijärjestelmien (GNSS, Global Navigation Satellite System), häiritsemiseen tarkoitettuja laitteita. Satelliittinavigointijärjestelmiä ovat Yhdysvaltain hallinnoiman GPS:n (Global Positioning System) lisäksi EU:n Galileo, Venäjän GLONASS ja Kiinan BeiDou. Radiohäirintään tarkoitettuja laitteita on helposti kuluttajan saatavilla esimerkiksi EU:n ulkopuolisista maista käsin toimivissa verkkokaupoissa. Esimerkiksi auton pistokkeeseen kytketyn GNSS-jammerin tarkoituksena on tyypillisesti pyrkiä häivyttämään ajoneuvon tai käyttäjän puhelimen sijaintia tai vaikuttamaan ajoneuvon ajopiirturin toimintaan. Tavoitellun vaikutuksen lisäksi laitteet voivat häiritä jopa satoja metrejä laajalla vaikutusalueellaan myös muita samoilla radiotaajuuksilla toimivia radiojärjestelmiä. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden teho ja myös niiden häiriövaikutuksen alueet vaihtelevat. Radiohäirintään tarkoitettuja laitteita valmistetaan eri taajuusalueilla tehtävään häirintään. Häirintälaitteita valmistetaan myös ammattikäyttöön esimerkiksi maanpuolustus- ja viranomaistarkoituksiin, kuten miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun puuttumiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto havaitsee säännöllisesti taajuuksien käytön valvonnassa luvattomia radiohäirintään tarkoitettuja laitteita. Laitteet ovat tyypillisesti pienitehoisia kulkuneuvoissa käytettyjä GNSS-häirintälaitteita, joilla pyritään vaikuttamaan laitteen haltijan oman ajoneuvon tai puhelimen sijaintiin. Vuonna 2024 havaintoja jammereista tehtiin 272 kappaletta ja vuonna 2025 elokuun loppuun mennessä havaintoja on tehty 76 kappaletta. Vuonna 2023 havaintoja tehtiin 714 kappaletta. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan havaintomäärät pienenevät vuonna 2023, kun asia sai näkyvyyttä mediassa ja jammereita poistettiin käytöstä.

Radiolaitteen määritelmä kansallisessa lainsäädännössä ja EU-lainsäädännössä

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan radiolaitteet on laite tai sen olennainen osa, joka on tarkoitettu radiotaajuuksien sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten.

Radiolaitteen kansallinen määritelmä on EU:n radiolaitedirektiivin (2014/53/EU) 2 artiklan mukaisesti radiolaitteen määritelmää laajempi, sillä direktiivin mukaisia radiolaitteita ovat sellaiset laitteet, joiden tarkoituksena on lähettää tai vastaanottaa signaaleja radioviestinnän ja/tai radiomäärityksen tarkoituksiin.

Radiolaitedirektiivistä poiketen viestintäpalvelulaki ei edellytä radiolaitetta käytettävän radioviestinnän tai radiomäärityksen tarkoituksiin. Radiolaitteeksi katsotaan myös laitteet, joiden ensisijaisena käyttötarkoituksena on lähettää radioaaltoja muun muassa radioviestinnän häiritsemiseksi tai estämiseksi.

Viestintäpalvelulain mukainen radiolaitteen määritelmä on tarkoituksella kirjoitettu EU-lainsäädäntöä laajemmaksi. Määritelmää on laajennettu, jotta se kattaisi myös sellaiset laitteet, joilla lähetetään radioaaltoja muussa tarkoituksessa kuin radioviestintää varten. Laajennus nähtiin

LUONNOS

tarpeellisenä, jotta määritelmä soveltuisi tutkiin ja radioviestinnän estämiseen tai häirintään tarkoitettuihin laitteisiin.¹

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden juridinen asema radiolaitteina on kuitenkin osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston suorittamassa radiolaitteiden markkinavalvonnassa. Markkinavalvonnan näkökulmasta radiolaitteiksi ei ole tarkoituksenmukaista katsoa häirintälaitteita, jotka eivät sellaisenaan voi täyttää radiolaitteelle laissa asetettuja olennaisia vaatimuksia laitteen häiriötarkoituksen vuoksi.

Radiolaitteiden markkinavalvonta pohjautuu radiolaitedirektiiviin, joka on kansallisesti saatettu voimaan viestintäpalvelulain 30 luvun säännöksillä radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja markkinavalvonnasta. Radiolaitteiden markkinavalvontaan sovelletaan lisäksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1067/2016). Radiolaitedirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 67/2016 vp) todetaan radiolaitteen olennaisia vaatimuksia koskevan 251 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa seuraavaa: "Radiolaitteiden olennaisia vaatimuksia esitetään laajennettavaksi ja tarkennettavaksi siten, että ne vastaavat radiolaitedirektiiviä. Säännöksen soveltamisalaan kuuluisivat laitteet, jotka tarkoituksella lähettävät tai vastaanottavat radioaaltoja radioviestinnän tai radiomäärityksen tarkoituksiin ja käyttävät tässä tarkoituksessa järjestelmällisesti radiotaajuuksia". Radiohäirintälaitteet eivät lähtökohtaisesti ole radiolaitedirektiivissä tarkoitettuja radiolaitteita, koska ne eivät täytä radiolaitedirektiivissä olevan radiolaitteen määritelmän edellytystä radioviestinnän tai radiomäärityksen tarkoituksesta. Sen sijaan häirintälaitteet kuuluvat uudelleenlaaditun direktiivin 2014/30/EU sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (ns. EMC-direktiivi) soveltamisalaan.

EMC-direktiivi on Suomessa pantu täytäntöön sähköturvallisuuslailla (1135/2016). Lain 2 §:n 2 momentin mukaan lakia sovelletaan radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä. Suomessa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes valvoo EMC-direktiivistä johtuvia vaatimuksia sähköturvallisuuslain 88 §:n mukaisena sähköturvallisuusviranomaisena. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vallitsevan tulkinnan perusteella radiohäirintälaitteet eivät lähtökohtaisesti kuulu Tukesin valvonnan piiriin, sillä niistä aiheutuvista haitallisista häiriöistä säädetään viestintäpalvelulaissa, minkä perusteella valvontatehtävä kuuluu Liikenne- ja viestintävirastolle.

Lainsäätäjän tarkoituksena voidaan tulkita olleen, että radiolaitteiden markkinavalvonnassa radiolaitteen määritelmä vastaisviestintäpalvelulain radiolaitemääritelmästä poiketen radiolaitedirektiivin määritelmää. Tämä ei kuitenkaan ilmene laista, vaan ainoastaan hallituksen esityksen perusteluista. Näin ollen on jäänyt epäselväksi, tulisiko radiolaitteiden markkinavalvonnassa noudattaa viestintäpalvelulain 3 §:n mukaista radiolaitteen määritelmää, jolloin valvonnan piiriin kuuluisivat radiohäirintään tarkoitettut laitteet, sekä mahdollisesti myös lukuisia muita radiolaitedirektiivin soveltamisalaan muutoin kuulumattomia laitteita, vai 251 §:n perusteluista ilmenevää tulkintaa, joka vastaa radiolaitedirektiivin rajatumpaa radiolaitteen määritelmää. Jos kansallinen radiolaitteen määritelmä markkinavalvonnan osalta olisi radiolaitedirektiivissä olevaa määritelmää laajempi, niin tulisi varmistaa, ettei kansallisesti radiolaitteiksi tulkita sellaisia laitteita, joita voi laillisesti saattaa EU-markkinoille sähkölaitteina ja jotka kuuluvat EMC-direktiivin soveltamisalaan.

¹ HE 221/2013 vp, s.87

LUONNOS

Radiohäirintälaitteisiin liittyvä tulkintaepäselvyys vaikuttaa myös siihen, pitääkö niitä koskevista valvonta-asioista tehdä niin sanottu suojalausekeilmoitus EU-komissiolle ja minkä viranomaistahon toimesta.

Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnon näkökulmasta radiohäirintälaitteet tulkitaan viestintäpalvelulain 3 §:n mukaisiksi radiolaitteiksi, koska ne on tarkoitettu määritelmän mukaisesti radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (*radiolähetin*) muuta tarkoitusta varten. Radiohäiriöiden poistamista koskevan viestintäpalvelulain 329 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus kieltää radiolaitteen maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti, luovutus ja käyttö myös, jos radiolaitteen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan häiriötä 95 tai 96 §:ssä tarkoitettulle radiotaajuuksien suunnitellulle käytölle. Koska radiohäirintälaitteet eivät lähtökohtaisesti kuitenkaan kuulu radiolaitedirektiivin soveltamisalaan, ei niihin liittyvistä kansallisen sääntelyn toimenpiteistä tarvitse radiolaitedirektiivin nojalla tehdä suojalausekeilmoitusta.

Radiolähtetimen hallussapidon ja käytön luvanvaraisuus

Viestintäpalvelulain 39 §:n mukaisena pääsääntönä on, että radiolähtetimen hallussapito ja käyttö edellyttävät Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa. Radioluvan myöntämisen ehtona on, että radiolaitteen tulee täyttää viestintäpalvelulain 251 §:ssä säädetty olennaiset vaatimukset, joihin kuuluu radiotaajuuksien tehokkaan käytön tukemista haitallisten häiriöiden välttämiseksi koskeva vaatimus.

Radiohäirintään tarkoitettut laitteet ovat yleisesti radiotaajuuksia käyttävän viestinnän, kuten matkaviestinverkkojen, tai satelliittinavigointijärjestelmien häiritsemiseen tarkoitettuja radiolaitteita. Niille ei siten yleensä voida myöntää radiolupaa, koska ne eivät ole viestintäpalvelulain 251 §:ssä säädetyllä tavalla vaatimustenmukaisia ja lähtökohtaisesti aiheuttavat haitallisia häiriöitä muulle radioviestinnälle. Laitetta, jonka tarkoitus on häiritä taajuuksien käyttöä, ei lähtökohtaisesti saa käyttää, tuoda maahan, pitää kaupan, myydä tai luovuttaa toiselle EU-alueella. Radiohäirintään tarkoitettut laitteet eivät myöskään täytä sähköturvallisuuslain (1135/2016) 6 §:n mukaisia yleisiä vaatimuksia.

Viestintäpalvelulain 251 §:n mukaisista olennaisista vaatimuksista poikkeavan radiolaitteen käytölle ja hallussapidolle voidaan kuitenkin tietyissä laissa säädetyissä tilanteissa myöntää radiolupa. Viestintäpalvelulain 264 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan radiolaitte voi poiketa radiolaitteita koskevista olennaisista vaatimuksista, jos laitetta käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla. Erityislainsäädäntöön sisältyy lisäksi yksityiskohtaisia määräyksiä häirintälaitteiden käytölle.

Rajavartiolain (578/2005) 38 a § sisältää säännökset rajavartiomiehen oikeudesta puuttua ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun. Kulkuun voidaan puuttua, jos se on välttämätöntä rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, turvaamistehävän tai meripelastustehävän suorittamiseksi taikka Rajavartiolaitoksen erittäin tärkeän toiminnan suojaamiseksi. Säännöksen mukaan toimenpiteillä ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Vastaavaa sääntelyä sisältyy myös poliisilain (872/2011) 2 luvun 11 a §:ään ja Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 15 a §:ään. Myös Rikosseuraamuslaitoksella on vankeuslain (767/2005) 16 luvun 2 a §:ssä ja tutkintavankeuslain (768/2005) 11 luvun 2 a §:ssä säädetyn nojalla oikeus puuttua miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun. Ydinenergialain (990/1987) 7 v §:n nojalla myös ydinvoimalaitoksen turvahenkilöllä on ydin- tai säteilyturvallisuuden turvaamiseksi oikeus ottaa miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoa käyttäen tilapäisesti

LUONNOS

haltuun, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos miehittämätön ilma-alus saapuu oikeudetta luvanhaltijan pysyvässä käytössä olevalle alueelle, jossa ilmailu on kielletty ilmailulain 11 §:n nojalla. Lisäksi eduskunnalla on käsittelyssä lakialoite laiksi eduskunnan turvatointista, jossa ehdotetaan annettavaksi eduskunnan turvahenkilölle valtuudet puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun.

Radiolaitteiden olennaisia vaatimuksia koskevasta sääntelystä voidaan poiketa myös viestintäpalvelulain 264 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla ammattikäyttöön tarkoitettujen yksilöllisesti suunniteltujen laitesarjojen osalta silloin, kun niitä käytetään ainoastaan tutkimus- tai kehityslaitoksissa näiden toimintaan liittyvissä käyttötarkoituksissa. Liikenne- ja viestintävirasto voi tähän säännökseen nojautuen myöntää radioluvan radiohäirintään tarkoitetuille laitteille myös testaus- tai tuotekehityskäyttöön sellaisissa rajoitetuissa tilanteissa, joissa voidaan varmistua, että testauksesta ei aiheudu häiriötä muulle radioviestinnälle. Radioluvan myöntäminen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden testaus- ja tuotekehityskäyttöön ulkokäyttöön tai normaaliin sisätilakäyttöön ei häiriöriskin vuoksi ole kuitenkaan lähtökohtaisesti mahdollista. Luvan myöntämisen edellytykset arvioidaan häiriöriskin kannalta tapauskohtaisesti. Käytännössä testipaikkana on pääsääntöisesti ollut suojattu tila, josta häiriö ei ulotu tilan ulkopuolelle.

Liikenne- ja viestintävirasto on lisäksi viestintäpalvelulain 39 §:n ja 96 §:n 6 momentin nojalla myöntänyt radiolupia häirintälähettimille edellä mainittujen viranomaisten toimivallan mukaisen toiminnan harjoitteluun. Viestintäpalvelulain 96 §:n mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin. Säännöksen 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai viraston antamassa määräyksessä tarkoitettulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle. Radioluvan myöntäminen harjoitteluun edellä mainituilla perusteilla on luonut haasteen siitä, että häirintälaitte ei saa häiritä muita radiotaajuuksien käyttäjiä, mikä koskee myös esimerkiksi puolustusvoimien omia harjoitusalueita. Myös viestintäpalvelulain säännökset lain 251 §:ssä radiolaitteen olennaisista vaatimuksista edellyttävät, että radiolaitte ei saa aiheuttaa haitallisia häiriöitä.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella viranomainen ei voi saada radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle radiolupaa muuhun tarkoitukseen kuin erityislainsäädännössä tarkoitettuun miehittämättömän ilmailualuksen kulkuun puuttumiselle. Käytännössä on kuitenkin tunnistettu tarpeita myöntää viranomaisille radiolupia radiohäirintään tarkoitetuille laitteille niiden muiden laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseen. Nämä tehtävät voivat liittyä esimerkiksi kohteen suojaamiseen ja siihen liittyvään testaus- ja harjoitustoimintaan.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käytölle on tunnistettu olevan tarve myös häirintäjärjestelmien teknologian kehittämisessä sekä radioviestintäjärjestelmien, radiolaitteiden ja tietoliikenteen elektronista suojaamista ja häiriö- ja häirintäsietoisuutta koskevassa tutkimuksessa. Esimerkiksi matkapuhelinoperaattoreilla on tunnistettu olevan tarve toteuttaa järjestelmiensä kehittämiseksi testaustapahtumia.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa radioviestinnän häiriöttömyyttä, selventää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaa lainsäädäntöä ja säätää laitteiden oikeudeton hallussapito rangaistavaksi. Rangaistavaksi säätämisen tavoitteena on ehkäistä radionavigointiin ja -viestintään, kuten GNSS-satelliittipaikannusjärjestelmiin ja matkapuhelinverkkoihin, kohdistuvaa häirintää.

LUONNOS

Radioviestintäjärjestelmät ovat keskeisessä roolissa muun muassa liikenteessä, viestinnässä ja muissa yhteiskunnan keskeisissä toiminnoissa, ja niihin kohdistuva häirintä voi pahimmillaan vakavasti vaarantaa yhteiskunnan keskeisiä toimintoja. Kriminalisoinnilla pyritään tehostamaan hallussapidon kieltoa.

Esityksellä pyritään mahdollistamaan viranomaisten ja muiden oikeutettujen tahojen oikeus radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttämiseen sekä niiden harjoitus-, tutkimus- ja kehitystoiminta. Esityksen tavoitteena on, että jatkossa turvallisuusviranomaiset voisivat Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä luvalla käyttää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita niille laista johtuvien kansalliseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseen. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymille toimijoille radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden ja niiden osien kehittäminen, testaaminen, valmistaminen ja vienti sekä myynti ja esittely viranomaisille ja muille oikeutetuille tahoille.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa viranomaisten laajemmat mahdollisuudet puuttua radioaajuksen viestinnän häirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon laajentamalla viranomais-ten välistä tiedonvaihtoa sekä mahdollistamalla radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden etsintä.

Esityksen tavoitteena on myös antaa Pohjois-Atlantin liitolle ja sen jäsenmaiden joukoille Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta vastaavat radiolaitteiden ja radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön liittyvät oikeudet. Suomen Nato-jäsenyyden myötä sotilaallinen harjoittelu Suomessa on lisääntynyt, ja Suomeen voidaan jatkossa perustaa myös pysyviä Naton rakenteita. Naton ja sen jäsenmaiden joukkojen radiolaitteiden ja radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttö vastaa luonteeltaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintaa. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa sääntelyä ja mahdollistaa liittokunnan toiminta Suomessa ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Viestintäpalvelulakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi *radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden* määritelmä. Määrittely on tarpeen, sillä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden ei jatkossa olisi viestintäpalvelulaissa tarkoitettuja radiolaitteita.

Vastaavasti esityksessä ehdotetaan viestintäpalvelulain 3 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaisen radiolaitteen määritelmän muuttamista siten, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden ei jatkossa olisi laissa tarkoitettuja radiolaitteita. Muutoksella saatetaan kansallinen radiolaitteen määritelmä vastaamaan paremmin EU:n radiolaitedirektiivin sääntelyä. Radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin sovellettaisiin jatkossakin radiolaitteita koskevia säännöksiä, jos niin on viestintäpalvelulaissa viittaussäännöksiin säädetty.

Esityksessä ehdotetaan, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito ja käyttö säädettäisiin rangaistavaksi. Lisäksi esityksellä säädettäisiin edellytyksistä, joiden perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää lupia radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön viranomaisille sekä tieteen ja teollisuuden toimijoille, joilla tunnustetaan olevan hyväksyttävä tarve luvalla.

Lisäksi ehdotetaan säädettävän viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta ja valtuudesta suorittaa etsintä.

LUONNOS

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Viranomaisvaikutukset

Esityksellä mahdollistettaisiin viranomaisten puuttuminen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön. Erityisesti hallussapidon kriminalisointi mahdollistaa asianomaisille viranomaisille nykyistä paremmat mahdollisuudet puuttua radiohäirintälaitteiden luovuttamiseen käyttöön, myyntiin ja muuhun vastaavaan toimintaan. Hallussapidon kriminalisoinnin myötä esitutkintaviranomainen voi kohdistaa epäiltyyn radiohäirintälaitteen haltijaan viestintäpalvelulain 341 §:ssä säädettyjä pakkokeinoja. Toisaalta esitys selkeyttäisi Liikenne- ja viestintäviraston lupaharkintaa radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskien, mutta saattaisi myös lisätä häirintälähtimiä koskevien hakemusten määrää.

Nykyisin Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevan 39 §:n noudattamista. Lisäksi Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevan 39 §:n noudattamista ja Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista. Tähän valvontaan on sisältynyt myös radiohäirintään tarkoitettujen radiolaitteiden valvonta. Esityksellä laajennettaisiin valvonta kattamaan myös sellaisten radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito, joita ei ole otettu käyttöön. Käytännössä Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin tehtävät valvontaviranomaisina eivät siten muuttuisi merkittävästi.

Esityksellä laajennettaisiin viranomaisten ja erityislainsäädännön mukaisten oikeutettujen tahojen mahdollisuuksia hyödyntää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Nykyisin eräille viranomaisille ja muille tahoille, kuten ydinvoimalaitoksien turvahenkilöille, on säädetty erikseen laissa oikeus hyödyntää teknistä laitetta miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto on myöntänyt näille radiohäirintään tarkoitetuille laitteille radiolupia viestintäpalvelulain 39 §:n nojalla. Esityksen mukaan viranomaiselle ja erityislainsäädännön mukaisille tahoille voitaisiin jatkossa myöntää radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttämiseen, jos laitteen käyttäminen on tarpeen laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Esitetty sääntely voi aluksi johtaa rikosten määrän lisääntymiseen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon kriminalisoinnin vuoksi. Esityksen arvioidaan kuitenkin vaikuttavan laitteiden määrään vähentävästi, millä arvioidaan olevan vähentävä vaikutus viranomaistoimintoihin, kuten pelastuspalveluihin, kohdistuvaan radiohäirintään.

Esityksellä selkeytettäisiin radiolaitteita ja radiohäirintälaitteita koskevaa sääntelyä, minkä katsotaan lievästi selkeyttävän myös viranomaisten toimenkuvaa erityisesti laitteiden markkina- ja valvonnan osalta. Viranomaisten toiminnan arvioidaan esitetyn lainsäädännön perusteella hieman tehostuvan. Viranomaisten tehtävien selkeyttämisen lisäksi esitys parantaisi viranomaisten keinoja puuttua radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön. Esitys mahdollistaisi yhä useammin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon puuttumisen jo maahantuonnin yhteydessä. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden viranomaiskäyttöä koskevan sääntelyn selkeyttämisen arvioidaan myös tehostavan viranomaisten toimintaa, sillä se selkeyttäisi tilanteita, joissa viranomaisilla olisi mahdollisuus saada radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttöön virkatehtävissä.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon ja käytön kiellolla voi olla osittaisia keventäviä vaikutuksia Liikenne- ja viestintäviraston hallinnolliseen taakkaan markkinavalvon- nassa ja radiohäiriöselvityksessä. Häirintälaitteiden hallussapidon kriminalisoinnin takia hallinnollinen taakka saattaa keventyä myös poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin valvontatehtävien

LUONNOS

osalta. Ehdotetun sääntelyn myötä laitteiden käyttö toisaalta mahdollistetaan laajemmin useammille tahoille, minkä arvioidaan hiukan lisäävän Liikenne- ja viestintäviraston hallinnollista taakkaa radiolupahakemusten käsittelyn takia. Hakemusten käsittelystä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuvista tehtävistä johtuvat kustannukset katettaisiin hakijoilta perittävillä hakemusmaksuilla.

Esityksen ei arvioida merkittävästi lisäävän viranomaisten kustannuksia, eikä sen arvioida aiheuttavan merkittäviä muutoksia viranomaisten toimintaan.

Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan epäsuoria taloudellisia vaikutuksia sekä yrityksille että julkiselle taloudelle. Vaikutukset yrityksiin voivat liittyä esimerkiksi radiohäiriöiden määrän vähentyessä lentoliikenteeseen. Hallinnollisten kustannusten lisäksi toiminnanharjoittajille syntyisi lupamenettelystä suoria kustannuksia hakemusmaksusta.

Esityksen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä muutoksia viranomaisten toimintaan, minkä takia sen ei arvioida merkittävästi lisäävän viranomaisten tai julkisen talouden suoria kustannuksia. Lupamenettelystä aiheutuvat kustannukset katettaisiin luvan hakijoilta perittävillä hakemusmaksuilla. Esityksen vaikutuksia viranomaisten toimintaan on arvioitu aiemmin jaksossa Viranomaisvaikutukset.

Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole tunnistettu olevan merkittäviä ja välittömiä ympäristövaikutuksia. Vähäisiä ympäristövaikutuksia voi aiheutua esimerkiksi käytöstä poistettavien häirintälaitteiden hävittämisestä.

Vaikutukset tietoyhteiskuntaan ja turvallisuuteen

Esityksellä olisi myönteisiä vaikutuksia radioviestinnän ja erityisesti satelliittinavigoinnin häiriöttömyyteen, sillä se vähentäisi luvattomia radiohäirintään tarkoitettuja laitteita. Radioviestintä ja satelliittipaikannus ovat kriittisiä toimintaedellytyksiä yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Esityksellä arvioidaan olevan radioviestintäpalveluiden häiriöttömän toiminnan edistämisen kautta myönteisiä vaikutuksia kansalaisten turvallisuudelle. Ehdotettujen muutosten arvioidaan lisäksi turvaavan sananvapauden toteutumista ehkäisemällä viestintään kohdistuvia häiriöitä.

Esitys selkeyttäisi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden valmistamista, käyttöä ja testausta koskevaa sääntelyä oikeutetuille tahoille. Uudet erityisesti radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevat edellytykset ja menettelysäännökset edistäisivät taajuuksien häiriöttömyyttä ja tehokasta käyttöä. Tämä voi lisätä häiriönsietoisuuden edistämiseksi tehtävää tutkimusta ja siihen liittyvää teollisuuden toimintaa.

Esitys voisi osaltaan edesauttaa yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden kykyä varautua ja ennaltaehkäistä radiohäirinnästä johtuvia häiriöitä.

Vaikutukset kansalliseen turvallisuuteen

Esityksellä olisi myönteisiä vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen. Yhtäältä esityksellä on tarkoitus puuttua yksityisten radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon, ja ehkäistä niiden yhteiskunnan elintärkeille toimintoille aiheuttamia haittoja. Toisaalta esityksellä

LUONNOS

selvennettäisiin viranomaisen mahdollisuuksia hyödyntää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseen.

Radiohäirintään tarkoitettut laitteet voivat vaihdella teholtaan. Kuluttajille suunnatut laitteet ovat pääasiassa matalatehoisia laitteita, joiden vaikutusalue voi olla silti kooltaan jopa satoja metrejä. Mitä tehokkaammasta laitteesta on kyse, sitä laajempaa haittaa laitteella on mahdollista aiheuttaa. Ehdotettu lainsäädäntö huomioi kaikki radiohäirintään tarkoitettut laitteet tehosta ja muista teknisistä ominaisuuksista riippumatta.

GNSS-navigaatiolaitteet ja niiden välittämät aika- ja paikkatiedot ovat tärkeässä asemassa esimerkiksi meri- ja ilmailukenteen turvallisuudessa, maaliikenteen suunnistuksessa ja pelastus- ja hätäkeskustoiminnassa. GNSS-paikkatieto on myös välttämätöntä useiden digitaalisten palveluiden luotettavuudelle ja toimintavarmuudelle. Esimerkiksi pelastustoiminnassa GNSS-järjestelmiä hyödynnetään muun muassa pelastusyksiköiden reittien optimoinnissa ja avun kohteen paikantamisessa. GNSS-häirintä voi siten hätäkeskus- ja pelastustoiminnassa viivästyttää ja pahimmillaan aiheuttaa ratkaisevia virheitä hätäkeskuksen tehtävien välittämisessä toimivaltaiselle viranomaiselle. Pahimmillaan GNSS-taajuuksiin kohdistuva häirintä voi johtaa ihmishenkien menetykseen erityisesti, mikäli avun saaminen esimerkiksi pelastus- tai sairaankuljetustehtävässä viivästyy tai vaarantuu häirinnän vuoksi. GNSS-taajuuksiin kohdistuva häirintä saattaa vaikeuttaa myös esimerkiksi Rajavartiolaitoksen rajaturvallisuustehtävien suorittamista sekä lisätä merellisten onnettomuuksien ja ympäristöonnettomuuksien riskiä merialueella.

Ehdotetut muutokset helpottaisivat viranomaisten puuttumista erityisesti GNSS-häirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon, sillä GNSS-taajuuksien käyttäminen ilman lupaa on rangaistavaa, mutta laitteiden hallussapito on voimassa olevan lainsäädännön nojalla laillista.

Häiriöttömän radioviestinnän merkitys kansalliselle turvallisuudelle on keskeinen myös muilla taajuuksalueilla. Erittäin suuri määrä yhteiskunnan toiminnalle tärkeitä laitteita nojaa langattomien yhteyksien toimintaan. Esimerkiksi matkapuhelinviestinverkkojen taajuuksalueilla tapahtuvalla radiohäirinnällä voi olla merkittäviä vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen ja kriittiseen infrastruktuuriin. Radiotaajuuksia käytetään esimerkiksi sähkö- ja vesilaitosten valvontaan ja ohjaukseen. Radiohäirintään tarkoitettulla laitteella on mahdollista aiheuttaa paikallisesti merkittäviä vaikutuksia tällaisille laitteille. Radiohäirinnällä voidaan vaikuttaa esimerkiksi maksupääteiden, hätäpuheluiden, antenni-tv:n ja viranomaisverkko Virven toimintaan. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden kriminalisoinnilla voitaisiin paremmin turvata näitä yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen keskeisenä tavoitteena on parantaa radioviestinnän häiriöttömyyttä, selventää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaa lainsäädäntöä ja säätää häirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito rangaistavaksi. Esityksessä lisätään viestintäpalvelulakiin uusi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden määritelmä. Uusi määritelmä selventää kansallisen häirintälaitteita koskevan lainsäädännön suhdetta EU:n radiolaitedirektiiviin ja EMC-direktiiviin.

Häirintälaitteen hallussapito

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella radiolähettimen hallussapito ja käyttö on kiellettyä ilman radiolupaa, lukuun ottamatta eräitä viestintäpalvelulain 39 §:n mukaisia poikkeustilanteita. Näistä kuitenkin ainoastaan laitteen luvaton käyttö on kriminalisoitu viestintäpalvelulain

LUONNOS

348 §:n mukaisena radiolaiterikkomuksena. Jos radiohäirintään havaittuja laitteita havaitaan, viranomaisen on kyettävä näyttämään, että laite on otettu käyttöön, jotta se voi konfiskoida radiohäirintään tarkoitetun laitteen.

Viestintäpalvelulaissa radiohäirintään tarkoitettuja laitteita ei eroteta muista radiolähettimistä, joten niihin kohdistuvat samat velvoitteet esimerkiksi radioluvan osalta. Koska tavanomaiset radiolähettimet ja radiohäirintään tarkoitetut laitteet kuitenkin poikkeavat toisistaan merkittävästi muun muassa käyttötarkoitustensa ja niihin sovellettavan EU- ja kansainvälisen lainsäädännön osalta, on perusteltua säätää radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden radioluvasta erikseen.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvattoman hallussapidon kriminalisoinnin sijaan vaihtoehtoisena keinona on pidetty hallinnollista seuraamusmaksua. Tällainen vaihtoehto olisi lähempänä voimassa olevaa radiolaitteita koskevaa sääntelyä. Tavallisista radiolaitteista poiketen radiohäirintään tarkoitetut laitteet ovat kuitenkin yleisten ominaisuuksiensa perusteella omiaan uhkaamaan yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ja pahimmassa tapauksessa jopa ihmisten henkeä ja terveyttä. Niiden luvaton hallussapito on yleisesti moitittavampaa kuin tavallisten radiolaitteiden luvaton hallussapito, ja sitä on täten arvioitava tiukemmin myös lainsäädännössä.

Vaihtoehtoisen sääntelyn arvioitaisiin lisäksi jäävän tehottomaksi ilman kriminalisointia ja mahdollisuutta pakkokeinojen käyttöön. Hallinnollisia sanktioita ei voida pitää tässä tapauksessa riittävänä, koska sääntelyllä pyritään tehostamaan radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon kieltoa ja siten turvaamaan yhteiskunnan keskeisiä toimintoja. Valmistelussa on arvioitu, että hallinnollinen sanktiointi ei ole riittävä seuraamussääntelyn tarkoituksen saavuttamiseksi, minkä takia kriminalisoinnille on erityinen tarve.

Pohjois-Atlantin liittoa ja liittolaismaiden joukkoja koskevat poikkeukset

Esityksen tavoitteena on edesauttaa Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaiden toimintaa ja harjoittelua Suomessa yhdenmukaistamalla sääntelyä niin, että liittokunnan toimintaan kohdistuisivat samanlaiset hallinnolliset prosessit kuin Puolustusvoimiin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa Puolustusvoimat vapautetaan 39 §:n nojalla velvoitteesta hakea radiolupaa sellaisille radiolähettimille, joita käytetään vain Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla, 265 §:n nojalla velvoitteesta hakea pätevyystodistus meriradio- tai radioamatööritoimintaan kun ne harjoittavat sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää ja käyttävät radiolaitteita yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa ja 324 §:n nojalla eräistä radiolaitteiden ja tilojen tarkastukseen liittyvistä velvoitteista.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu mahdollisuutta säätää Pohjois-Atlantin liitolle ja sen jäsenvaltioiden joukoille samanlaiset poikkeukset kuin mitä Yhdysvaltojen joukoille on puolustusyhteistyösopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä säädetty. Tätä ei kuitenkaan voida pitää tarkoituksenmukaisena, sillä Yhdysvaltojen joukkojen oikeuksista ja velvollisuuksista määrätään kahdenvälisessä puolustusyhteistyösopimuksessa. Vastaavaa sopimusta ei ole tehty Pohjois-Atlantin liiton ja sen muiden jäsenvaltioiden kanssa. Hallituksen esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi katsotaan riittävän, että Pohjois-Atlantin liiton ja sen muiden jäsenvaltioiden joukkojen oikeudet ja velvollisuudet vastaavat Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta koskevaa sääntelyä.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Lainsäädännön muutostarpeita arvioitaessa ja mahdollisten muutosten sisällön kannalta merkitystä on muissa valtioissa omaksutuilla lainsäädäntöratkaisuilla. Useat EU-jäsenvaltiot ovat säättäneet kansallisesti radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon rangaistavaksi. Vastaavien laitteiden hallussapito on kielletty myös muun muassa Sveitsissä.

Ruotsi

Ruotsissa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito on kielletty ja säädetty rangaistavaksi. Ruotsissa radiohäirintää säätelee laki sähköisestä viestinnästä (Lag (2022:482) om elektronisk kommunikation) sekä lain nojalla annettu asetus sähköisestä viestinnästä (Förordning (2022:511) om elektronisk kommunikation).

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden ei sisälly lain mukaiseen radiolaitteen määritelmään, joka on yhdenmukainen EU:n radiolaitedirektiivin kanssa. Lain 3 luvun 24 §:n ensimmäisen kappaleen mukaan sellaisten elektronisten tai sähköisten laitteiden käyttö, jotka eivät ole radiolaitteita, mutta jotka tuottavat radioaaltoja viestintätarkoituksiin kaapeleissa tai teollisiin, tieteellisiin, lääketieteellisiin tai muihin vastaaviin tarkoituksiin, on luvanvaraista. Saman pykälän toisen kappaleen mukaan hallitus voi antaa määräyksiä, joilla kielletään sellaisten sähköisten tai elektronisten laitteiden hallussapito, jotka eivät sisälly ensimmäisen momentin määritelmään ja jotka on tarkoitettu lähettämään radiotaajuuksia ilman, että ne ovat laissa tarkoitettuja radiolaitteita.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito on kielletty Ruotsin hallituksen asetuksella sähköisestä viestinnästä (Förordning (2022:511) om elektronisk kommunikation). Asetuksen 5 §:n mukaan sellaisten sähköisen tai elektronisen laitteiden hallussapito, jotka eivät ole radiolaitteita, mutta jotka on tarkoitettu lähettämään radiotaajuuksia muuhun tarkoitukseen, kun mitä tarkoitetaan sähköisestä viestinnästä annetun lain (2022:482) 3 luvun 24 §:ssä, on kiellettyä. Määräyksen muotoilu kattaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden.

Hallussapito on säädetty rangaistavaksi sakolla tai enintään kuudella kuukaudella vankeutta Ruotsin sähköisestä viestinnästä annetun lain 13 luvun 1 §:n mukaisesti.

Norja

Norjassa radiohäirintään tarkoitettujen radiolaitteiden ja muiden laillisen sähköisen viestinnän häiritsemiseen tai estämiseen tarkoitettujen laitteiden maahantuonti, hallussapito, markkinoille saattaminen, markkinoilla saataville asettaminen, käyttöönotto tai käyttö on kielletty. Radiohäirintälaitteiden kieltä saatettiin voimaan osana laajempaa lakiuudistusta, joka astui voimaan 1.1.2025.

Norjan laki sähköisestä viestinnästä (Lov om elektronisk kommunikasjon) 13–2 §:n mukaan radiolaitteiden ja muiden laillisen sähköisen viestinnän häiritsemiseen tai estämiseen tarkoitettujen laitteiden maahantuonti, hallussapito, markkinoille saattaminen, markkinoilla saataville asettaminen, käyttöönotto tai käyttö on kielletty. Käytön, maahantuonnin ja luovutuksen osalta säännöksessä määritetään tietyille viranomaisahoille myönnetty poikkeukset kiellosta. Saman lain 13–1 §:n 2 momentin mukaisesti laitteiden maahantuojalla on oltava kirjallinen sopimus sen viranomaisstahon kanssa, jolle laitteet luovutetaan, jotta maahantuonti ja luovuttaminen olisi sallittua. 13–1 § säätelee myös muunlaisia laitteita kuin radiohäirintään tarkoitettuja laitteita.

LUONNOS

Norjan sähköisestä viestinnästä annetun lain 15–14 §:n mukaan sille, joka rikkoo lain 13–2 §:tta voidaan määrätä rangaistukseksi sakkoa tai enintään 1 vuosi vankeutta. Lisäksi lain 15–12 §:n a kohdan mukaisesti 13–2 §:n rikkomisesta voidaan määrätä luonnolliselle tai yksityishenkilölle rikkomusmaksu.

Liettua

Liettua on kieltänyt radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon ja käytön hallinnollisen rikkomusmaksun ja takavarikon uhalla. Liettuan lain sähköisen viestinnän palveluista (Elektroninių ryšių įstatymas, nro IX-2135) 54 artiklassa kielletään radioliikenteen häirintälaitteiden ja radioliikenteen sieppauslaitteiden käyttö ja/tai hallussapito. Käytön ja hallussapidon kieltoon on tehty poikkeus valtion laitoksilta, jotka suorittavat muun muassa valtion puolustukseen, kansalliseen turvallisuuteen, tai rikoksen estämiseen ja tutkimiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi poikkeus koskee tahoja, jotka ovat toimittamassa laitteita kyseisille valtion laitoksille.

Liettuan hallintorikkomuslain (Administracinio nusižengimų kodeksas, nro XII-1869) 464 artiklan nojalla radioviestinnän häirintälaitteiden ja radioviestinnän sieppauslaitteiden laitton käyttö ja/tai hallussapito on hallinnollinen rikkomus, josta tuomitaan sakkoon. Lisäksi säännöksessä tarkoitetut hallinnolliset rikkomukset voivat johtaa laitteiden takavarikointiin.

Irlanti

Irlannissa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito, myynti, vuokraaminen, valmistaminen ja maahantuonti on kiellettyä langattomasta lennätinviestinnästä annettujen lakien (Wireless Telegraphy Act 1926 ja Wireless Telegraphy Act 1972) sekä vuoden 1972 lain 7 §:n perusteella annetun ministerin päätöksen S.I. No 66/2011 nojalla.

Vuoden 2011 päätöksellä määritellään 'langattoman lennätinviestinnän häirintälaitteiksi' ("wireless telegraphy interference apparatus") sellaiset langattoman viestinnän laitteet, jotka on suunniteltu aiheuttamaan langattoman lennätinviestinnän tai sähköisen viestinnän palveluiden estämistä, heikentämistä, keskeyttämistä tai muuta häiritsemistä. Päätöksen nojalla tällaisten laitteiden myynti, vuokraaminen, valmistaminen ja maahantuonti on kiellettyä.

Päätöksellä vastaavat häirintälaitteet saatettiin myös vuoden 1926 lain langattomista lennätinlaitteista- soveltamisalaan. Kyseisen lain 3 §:n nojalla langattomien lennätinlaitteiden hallussapito ilman asianmukaista lupaa on kielletty. Luvaton hallussapito johtaa saman säännöksen mukaisesti sakkorangaistukseen sekä laitteiden takavarikointiin.

Sveitsi

Sveitsissä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoa ja käyttöä sääntelee televiestinnästä annettu laki (Fernmeldegesetz, 1997). Tammikuussa 2018 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden valmistus, maahantuonti, hallussapito, markkinoille saattaminen, asentaminen sekä käyttö on kiellettyä Sveitsissä sakon uhalla. Aikaisemmin kielto on koskenut vain häirintälaitteiden markkinoille saattamista ja käyttöä, mukaillen EU:n EMC-direktiivin (2014/30/EU) sääntelymallia.

Sveitsin televiestinnästä annetun lain 32b artiklan mukaan on kiellettyä valmistaa, maahantuoda, tarjota, saattaa markkinoille, pitää hallussa, ottaa käyttöön, asentaa tai käyttää televiestintälaitteita ja muita laitteita, jotka on tarkoitettu häiritsemään tai estämään televiestintää tai lähetystoimintaa. Saman lain 52 artiklan mukaan vastaavasta rikkomuksesta voidaan määrätä sakko, jonka säännöksen mukainen enimmäismäärä on 100 000 Sveitsin frangia.

LUONNOS

6 Lausuntopalaute

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 14 kohta sisältäisi radiolaitteen määritelmän. Radiolaitteen määritelmää muutettaisiin siten, että siihen ei enää sisältyisi radiohäirintään tarkoitetut laitteet, joille lisättäisiin pykälään oma kohta. Muutos sulkisi radiolaitteen määritelmän ulkopuolelle sellaiset laitteet ja niiden olennaiset osat, jotka on tarkoitettu radiotajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen tai vastaanottamiseen muuta tarkoitusta kuin radioviestintää tai radiomääritystä varten. Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää oikeustilaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden osalta ja saattaa Suomen kansallinen lainsäädäntö vastaamaan EU:n radiolaitedirektiivin määritelmää. Muutos sulkisi radiohäirintään tarkoitetut laitteet määritelmän ulkopuolelle.

Pykälän 1 momentin 14 b kohta sisältäisi radiohäirintään tarkoitetun laitteen määritelmän. Radiohäirintään tarkoitettuna laitteena pidettäisiin sellaista laitetta tai sen osaa, jonka ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen, taikka radiolaitetta, johon ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen. Koska lähtökohtaisesti kaikki radiolähtimet kykenevät häiritsemään radioviestintää, olisi määritelmä sidottu radiolaitteen käyttötarkoitukseen ja siihen, onko laitteella mahdollista aiheuttaa saman pykälän 2 a kohdassa tarkoitettu haitallinen häiriö.

Radiohäirintään tarkoitetuiksi laitteiksi luettaisiin paitsi sellaiset kokonaiset laitteet, joiden ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen, myös sellaiset laitteen osat, joiden ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen, ja sellaiset ohjelmistoradiot, joihin ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen.

Laitteen, sen osan tai siihen ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena olisi pidettävä haitallisen häiriön aiheuttamista, jos laitteelta, osalta tai ohjelmistolta puuttuu selvä laillinen käyttötarkoitus, ja se soveltuu haitallisen häiriön aiheuttamiseen. Laitteen, sen osan tai siihen ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena olisi pidettävä haitallisen häiriön aiheuttamista myös silloin, jos on ilmeistä, että laitetta tai sen osaa hallussaan pitävällä ei voi olla mainitulle laitteelle tai sen osalle laillista käyttötarkoitusta, ja se soveltuu haitallisen häiriön aiheuttamiseen. Soveltamisalan piiriin kuuluisi siten myös sellainen laite, sen osa tai ohjelmisto, jonka käyttäjän aito käyttötarkoitus sille on radiohäirintä, vaikka laitteella tai sen osalla olisikin laillinen käyttötarkoitus.

39 §. Radiolupa. Pykälän 6 momenttiin lisättäisiin Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaiden joukkojen oikeus pitää hallussa ja käyttää radiolähetintä ilman radiolupaa, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuualueilla.

Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta koskevan poikkeuksen ulottamista koskemaan myös Pohjois-Atlantin liittoa ja sen jäsenmaiden joukkoja perustellaan sillä, että Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos ovat vastuussa taajuuksien käytöstä niille määrätyillä taajuualueilla. Radiolähettimen käyttö Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuualueilla ei häiritsisi siviilitaajuuksia. Puolustushallinnon tahtotilana on antaa Pohjois-Atlantin liitolle ja liittolaismaiden joukoille samat oikeudet taajuuksien käyttöön kuin mitä heillä itsellään on. Puolustusvoimien ollessa vastuussa taajuuksien käytöstä sille osoitetuilla taajuualueilla, on

LUONNOS

perusteltua olla edellyttämättä Pohjois-Atlantin liitolta ja liittolaismaiden joukoilta 39 §:n 8 momentin mukaista ilmoitusta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukoilla viitattaisiin vain Suomessa Puolustusvoimien kutsusta ja valvonnan alaisena toimiviin sotilaallisiin joukkoihin. Poikkeus ei koskisi Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden muuta toimintaa Suomessa.

Suomen ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen 28 artiklan 2 kohdassa määrätään yhdysvaltalaisten joukkojen oikeudesta käyttää televiestintäjärjestelmiä ja radiotaajuuksia Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan ja yleissopimuksen mukaisesti. Yhdysvaltalaisia joukkoja koskeva poikkeus radioluvan hakemisesta on tuotu lakiin viestintäpalvelulain 39 §:n 9 momentissa. Poikkeus ei koske ainoastaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla toimivia laitteita. Puolustusyhteistyösopimuksen 28 artiklan 2 kohta velvoittaa Yhdysvaltojen joukot pyrkimään kaikin mahdollisin toimin yhteensovittamaan taajuuksien käytön ennakolta Suomen kanssa.

Muilla kuin Puolustusvoimien ja Rajalaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla tapahtuvan radioviestinnän häiriöttömyyden turvaamiseksi on perusteltua jättää Pohjois-Atlantin liittoa ja sen muiden jäsenmaiden joukkoja koskeva poikkeus rajatummaksi kuin mitä Yhdysvaltojen joukkojen osalta on puolustusyhteistyösopimuksen perusteella säädetty.

39 a §. Radiolupa radiohäirintään tarkoitetuille laitteille. Pykälässä säädettäisiin radiohäirintään tarkoitetuille laitteille myönnettävien radiolupien erityisistä edellytyksistä laillisen radioviestinnän ja -navigoinnin suojaamiseksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito ja käyttö edellyttävät etukäteen myönnettyä radiolupaa. Radiohäirintään tarkoitetuille laitteille myönnettäviin radiolupiin sovellettaisiin sitä, mitä radiolähettimelle myönnettävästä radioluvasta säädetään, jollei 39 a §:stä muuta johdu. Muilta osin lupamenettelyssä noudatettaisiin siten voimassa olevan viestintäpalvelulain 40–50 §:ssä säädettyä.

Viestintäpalvelulain 40 §:n 1 momentin nojalla radioluvan radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle myöntäisi Liikenne- ja viestintävirasto. Viestintäpalvelulain 40 §:n 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessa kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa taikka siirrettävä asia valtioneuvoston ratkaistavaksi, jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joilla radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön voidaan myöntää viranomaiselle. Radiolupa radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle voitaisiin myöntää viranomaiselle sen laissa säädetyn tehtävän toteuttamiseen, jos käyttö ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle. Viranomainen voisi saada radioluvan radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttämiseen laissa säädetyn tehtävänsä hoitamiseen, jos se on perusteltua ottaen huomioon tehtävän tärkeys, käytöstä aiheutuva haitta ja muut tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat. Viranomaiselle voitaisiin momentin nojalla myöntää radiolupa radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle tehtävän hoitamisen lisäksi viranomaisen koulutus-, harjoitus-, tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan, joka liittyy sen laissa säädetyn tehtävän toteuttamiseen. Haettavan luvan kohteena olevan tehtävän tärkeyden arvioisi lupaa hakeva viranomainen ennen luvan hakemista.

LUONNOS

Momentissa säädettäisiin myös radioluvan myöntämisestä radiohäirintään tarkoitetun laitteen käyttöön ja hallussapitoon muulle, jolla on laissa säädetty oikeus radiohäirintään tarkoitetun laitteen käyttämiseen. Momentin perusteella radiolupa voitaisiin myöntää tällaiselle toimijalle vain laissa säädettyyn toimintaan ja tarkoitukseen, kuten miehittämättömän ilma-aluksen kulkun puuttumiseksi. Radiolupa voisi koskea vain laissa tarkoitettua toimintaa. Toimijalla katsottaisiin olevan mainittu laissa säädetty oikeus radiohäirintään tarkoitetun laitteen käyttämiseen vain, jos siten on nimenomaisesti laissa säädetty. Teknisen laitteen määritelmän voitaisiin kuitenkin katsoa sisältävän muiden teknisten laitteiden lisäksi myös radiohäirintään tarkoitetut laitteet, sillä termiä on käytetty tässä tarkoituksessa miehittämättömiin ilma-aluksiin ja muihin miehittämättömiin kulkuneuvoihin puuttumista koskevassa erityislainsäädännössä.

Käytön tulisi olla suhteellisuusperiaatteen mukaista ja noudattaa hyvän hallinnon perusteita. Radiohäirintään tarkoitettua laitetta voitaisiin käyttää vain silloin, kun se on perusteltua ottaen huomioon tehtävän tarkeys, käytöstä aiheutuva haitta ja muut tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat. Lisäksi muusta lainsäädännöstä voi johtua erityisiä edellytyksiä.

Laitetta saisi käyttää vain niin kauan, kun se on välttämätöntä tarvittavan toimenpiteen suorittamiseksi. Radiohäirintään tarkoitetun laitteen pitkäaikaiseen tai pysyvään käyttöön voitaisiin myöntää lupa vain silloin, kun se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi ja laitteen vaikutukset luvalliseen radioviestintään ovat vähäisiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin radioluvan myöntämisestä radiohäirintään tarkoitetulle laitteelle muulle kuin viranomaiselle. Radiolupa radiohäirintään tarkoitetulle laitteelle voitaisiin myöntää muulle kuin viranomaiselle vain tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan tieteelliseen tai teolliseen tarkoitukseen. Lupaa hakevan tulee osoittaa toiminnan tarkoitus selkeästi. Säännöksessä tarkoitettuna tutkimus- ja tuotekehitystoimintana tarkoituksessa voitaisiin pitää ainakin laitteiden tieteellisessä tai teollisessa tapahtuvaa valmistamista, esittelyä, testausta, myynninedistämistä, maahantuontia, vientiä ja koulutusta.

Radioluvan myöntäminen edellyttäisi lisäksi, että luvan hakija yksilöi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon tai käytön tarkoituksen ja esittää syyt, miksi radiolaitteiden hallussapito tai käyttö on välttämätöntä edellä mainittuun tarkoitukseen (*hyväksyttävä syy*). Hakemuksessa tulisi kuvata hakijan toiminnan luonne sekä laitteen käytön luonne ja kohde. Lisäksi Hakijan olisi toimitettava virastolle tiedot toiminta-alueesta ja toiminnassa käytettävistä taajuuksista ja tehosta. Radiolupaa ei voitaisi myöntää, jos hakijalla ei ole selkeästi esitettävissä olevaa syytä radiohäirintään tarkoitetun laitteen hallussapitoon tai käyttöön.

Muu kuin viranomainen ei voisi saada radiolupaa radiohäirintään tarkoitetuille laitteille sellaiseen toimintaan, jossa laitteiden käytöstä voisi aiheutua haittaa muulle kuin luvan mukaiselle radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle. Tiukempi vaatimus on tarpeen, koska momentissa tarkoitettun muun kuin viranomaisen toiminnassa on harvoin kyse yhtä merkittävien oikeushyvien suojelusta kuin viranomaistoiminnassa. Laitteen aiheuttama häiriöriski ja vaikutusten laajuus muille taajuuksien käyttäjille arvioidaan luvan myöntämisen yhteydessä. Tarvittaessa lupa voidaan liittää voimassa olevan lainsäädännön nojalla teknisiä ehtoja häiriöttömyyden turvaamiseksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin eräistä muista erityisistä edellytyksistä radioluvan myöntämiseksi muulle kuin viranomaiselle. Momentin 1 kohdan mukaan luvan hakijan tulisi antaa Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys pykälän 6 momentissa tarkoitettujen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilytyksessä.

LUONNOS

Momentin 2 kohdan mukaan luvan hakijan olisi annettava selvitys käytössään olevista asiakkaan tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista ja asiakkaistaan, jos toimintaan kuuluu radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden myynti tai hallussapito esittely-, testaus-, tai koulutustarkoituksessa tai myynnin edistämiseksi.

Momentin 3 kohdan mukaan luvan hakijan tulisi olla arvioitu 39 b §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettavaksi.

Momentin 4 kohdan mukaan luvan hakijan olisi annettava Liikenne- ja viestintävirastolle riittävä selvitys siitä, miten toiminnassa estetään muulle kuin luvan mukaiselle radioviestinnälle tai -määritykselle aiheutuvat haitat. Häiriövaikutusten minimoimiseksi sekä tarvittaessa radionavigoinnin ja turvallisuusradioviestinnän suojaamiseen käytettävät toimenpiteet tulisi kuvata hakemuksessa.

Momentin 5 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakija on maksanut 285 §:ssä tarkoitettua hakemusmaksun. Maksun suorittamista voitaisiin pitää edellytyksenä sille, että toimilupa voidaan myöntää, jotta hakemusmaksua ei tarvitse jälkikäteen periä toimijalta, jolle olisi myönnetty lupa, vaikka hakija ei ole maksanut hakemusmaksua. Säättämällä hakemusmaksu radioluvan myöntämisen radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle edellytykseksi voidaan säästää perintäkuluissa ja vähentää lupaviranomaiselle aiheutuvaa työtä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon tai käyttöön ei voitaisi myöntää muulle kuin viranomaiselle, jos tämän toiminta on ristiriidassa Suomen kansallisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Säännös koskisi 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja muita kuin viranomaisia.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin turvallisuusvaatimuksista, jotka koskevat radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilytystä. Luvan hakijan ja haltijan tulee suunnitella laitteiden säilytys ja toimintansa siten, että ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä laitteisiin. Laitteita tulisi siten säilyttää lukitussa turvakaapissa, lukitussa paikassa tai muuten lukittuna siten, että laite ei ole helposti otettavissa käyttöön luvattomasti. Lukitun paikan tai laitteen muun lukitsemistavan tulisi lisäksi olla sellainen, ettei sitä pysty avaamaan tavanomaisin kotityökaluin.

Lisäksi liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus liittää radiolupaan voimassa olevan viestintäpalvelulain 42 §:ssä tarkoitettujen ehtojen lisäksi laitteiden säilyttämistä koskevia tarkempia ehtoja, jotta ulkopuolisilla ei ole pääsyä laitteisiin.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin radiohäirintään tarkoitettujen laitteen käytön dokumentoinnista. Laitteen käytöstä olisi laadittava pöytäkirja tai muu asiakirja, josta käy ilmi käytön ajan-kohta ja riittävät käyttöä koskevat tekniset yksityiskohdat.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteen käyttämisestä olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se voi aiheuttaa radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle haittaa. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä esimerkiksi silloin, kun käyttö tapahtuu tilassa, jossa radioaaltojen eteneminen on rajoitettu tilan sisälle.

Viranomainen tai muu, jolle on erityislaissa säädetty oikeus käyttää radiohäirintään tarkoitettua laitetta, voi jättää ilmoituksen tekemättä, jos se on radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle oletettavasti aiheutuvaan tai aiheutuneeseen haittaan nähden ilmeisen tarpeetonta. Ilmoitus voitaisiin jättää myös tekemättä muussa laissa säädetystä syystä. Esimerkiksi voimassa olevan poliisilain 11 a §:n 4 momentin mukaan poliisi voi jättää tekemättä ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle teknisen laitteen käyttämisestä miehittämättömän ilma-aluksen

LUONNOS

kulkuun puuttumiseksi esimerkiksi silloin, jos ilmoittamatta jättäminen on poliisin taktisiin ja teknisiin menetelmiin liittyvästä syystä perusteltua. Radioluvan ehdoissa voitaisiin määrätä tarkemmin ilmoituksen tekemisestä voimassa olevan viestintäpalvelulain 42 §:n mukaisesti.

Muita kuin viranomaisia pois lukien niitä, joille on erityislaissa säädetty oikeus käyttää radiohäirintään tarkoitettua laitetta, koskeva tiukempi dokumentointivelvoite on perusteltu radiohäiriöiden estämiseksi ja tutkimiseksi. Lisäksi julkisen vallan käyttöä sisältävissä tehtävissä toimivia koskee muun muassa virkavastuu toisin kuin yksityisiä.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin, että radiohäirintään tarkoitettua laitetta saisi käyttää vain niin kauan kuin se on välttämätöntä. Radiohäirintään tarkoitettua laitteen käytöllä tulisi olla aina syy ja laitteen käyttö saisi kestää vain niin pitkään kuin mainittu syy antaa aiheutta.

Pykälän 9 momentissa säädettäisiin Puolustusvoimia, Rajavartiolaitosta sekä Suomeen sijoitettuja puolustusliitto Naton ja joidenkin Suomen kanssa sotilaallisesti liittoutuneiden maiden joukkoja koskevista poikkeuksista kansainvälisten sopimusten edellyttämällä tavalla.

Pykälän 10 momentissa säädettäisiin kiellostä siirtää tai vuokrata radiohäirintään tarkoitettua laitteelle myönnetty radiolupa. Pykälä merkitsisi poikkeusta voimassa olevan viestintäpalvelulain 48 §:ään. Rajoitus on perusteltu siksi, että radiohäirintään tarkoitettua laitteita voivat aiheuttaa vaaraa luvalliselle radioviestinnälle ja radiomääritykselle. Tästä syystä radiolupaa edellyttävä toiminta radiohäirintään tarkoitetuilla laitteilla tulee rajoittaa sellaisille toimijoille, jotka ovat itse hakenneet radioluvan radiohäirintään tarkoitettua laitteen hallussapitoon ja käyttöön.

Jos luvanhaltija luovuttaa, vuokraa tai muutoin antaa tilapäisesti tai pysyvästi radiohäirintään tarkoitettuja laitteita toisen haltuun, tulisi tällä olla radiolupa laitteille.

Kielto ei rajoittaisi viranomaisten virka-aputehtävien suorittamista, Puolustusvoimien kansainvälisen harjoitustoiminnan toteuttamista tai muista vastaavista lyhytkestoisista viranomaistaroista johtuvaa käyttöä, jossa viranomaisella on käyttöä radiohäirintään tarkoitettuja laitteita toisen viranomaisen puolesta tämän radioluvan alla ja valvonnan alaisena.

39 b §. *Radiohäirintään tarkoitettua laitteen pitäjän luotettavuus.* Esityksen 39 a §:n 4 momentin 3 kohdan mukaisesti radioluvan myöntämisen edellytyksenä olisi se, että luvan hakija on luotettava. Radiohäirintään tarkoitettua laitteilla voidaan aiheuttaa vahinkoa yhteiskunnan kriittisille toiminnoille, mikä korostaa radiohäirintään tarkoitettua laitteen pitäjän luotettavuuden merkitystä. Pykälän tarkoituksena olisi selvittää sitä, mitä laissa luotettavuudella tarkoitetaan ja millaisiin seikkoihin lupaharkinnassa tältä osin kiinnitetään huomiota. Sääntelyllä pyrittäisiin epäsuotoisten kytkösten ennakointiin.

Pykälän 1 momentin mukaan lupaharkinnassa radiohäirintään tarkoitettua laitteen pitäjän luotettavuutta arvioitaisiin tässä pykälässä säädettyin tavoin. Jos radiohäirintään tarkoitettua laitteen pitäjä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee myös toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylämpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös oikeushenkilön omistajia, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksessä. Ulkomaisen omistajan tapauksessa voitaisiin osoituksena luotettavuudesta pitää sitä, jos työ- ja elinkeinoministeriö on vahvistanut ulkomaisen omistajan yritystensä ulkomaalaisten yritystensä seurannasta annetun lain (172/2012) mukaisesti, mikäli vahvistuksen antamisesta ei ole kulunut huomattavaa aikaa. Mainitussa laissa ulkomaalaisella omistajalla tarkoitetaan henkilöä, jolla ei ole asuinpaikkaa Euroopan unioniin (EU) tai Euroopan vapaakauppaliittoon (EFTA) kuuluvassa valtiossa taikka yhteisössä ja säätiötä,

LUONNOS

jolla ei ole kotipaikkaa EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella. Lain mukaan ulkomaiseksi omistajaksi katsotaan myös yhteisö ja säätiö, jolla on kotipaikka EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella, mutta laissa tarkoitettulla ulkomaalaisella tai yhteisöllä tai säätiöllä on vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta muussa yhteisössä tai liikkeessä. Luotettavuuden arviointi koskee kuitenkin kutakin säännöksessä mainittua henkilöä siitä riippumatta, ovatko nämä ulkomaisia henkilöitä vai eivät. Luotettavuus olisi selvitettävä kunkin luonnollisen henkilön kohdalla erikseen, ja tämän jälkeen arvioitava yksittäisen henkilön aseman tai taustojen vaikutusta koko toiminnanharjoittajan kannalta. Mikäli tätä koskien on voimassa turvallisuusselvityslain (726/2014) mukainen yritysturvallisuusselvitys, voitaisiin luotettavuuden vaatimuksen katsoa täyttyvän tämän nojalla.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan henkilöä ei pidettäisi luotettavana, jos tämä on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita. Luotettavuusvaatimuksen täyttymistä olisi perusteltua epäillä, jos henkilöllä olisi lainvoimainen tuomio edeltäneen viiden vuoden aikana rikoksista, joiden vuoksi voisi olla syytä epäillä henkilön kykyä pitää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita lainmukaisella tavalla kansallisen turvallisuuden ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaisesti sekä huolehtia kaikista toimintaan liittyvistä velvoitteista, ml. toimintaan liittyvät ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudet. Luotettavuuden arvioinnissa kiinnitettäisiin huomiota esimerkiksi seuraavista rikoksista määrättyihin rangaistuksiin:

- rikoslain 11 luvussa tarkoitettu sotarikos ja rikokset ihmisyyttä vastaan;
- rikoslain 12 luvussa tarkoitettu maanpetosrikos;
- rikoslain 13 luvussa tarkoitettu valtionpetosrikos;
- rikoslain 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettu rekisterimerkintärikos, 16 luvun 8 §:ssä tarkoitettu väärän todistuksen antaminen viranomaiselle, 16 luvun 11 §:ssä tarkoitettu liiketoimintakiellon rikominen, 16 luvun 13 §:ssä tarkoitettu lahjuksen antaminen, 16 luvun 14 §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen antaminen, 16 luvun 14 a §:ssä tarkoitettu lahjuksen antaminen kansanedustajalle tai 16 luvun 14 b §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen antaminen kansanedustajalle;
- rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan;
- rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tarkoitettu ihmiskauppa tai 25 luvun 3 a §:ssä tarkoitettu törkeä ihmiskauppa;
- rikoslain 30 luvun 7 §:ssä tarkoitettu lahjominen elinkeinotoiminnassa, 30 luvun 7 a §:ssä tarkoitettu törkeä lahjominen elinkeinotoiminnassa, 30 luvun 8 §:ssä tarkoitettu lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa tai 30 luvun 8 a §:ssä tarkoitettu törkeä lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa;
- rikoslain 32 luvun 6 §:ssä tarkoitettu rahanpesu, 32 luvun 7 §:ssä tarkoitettu törkeä rahanpesu, 32 luvun 8 §:ssä tarkoitettu salahanke törkeän rahanpesun tekemiseksi tai 32 luvun 9 §:ssä tarkoitettu tuottamuksellinen rahanpesu;
- 34 luvun 3 §:ssä tarkoitettu törkeä tuhotyö, 34 luvun 5 §:ssä tarkoitettu törkeä terveyden vaarantaminen tai 34 luvun 6 §:ssä tarkoitettu ydinräjähdერიкос;

LUONNOS

- 34 a luvussa tarkoitettu terrorismirikos;
- 38 luvussa tarkoitettu tieto- ja viestintärikos.

Rikosrekisterilain (770/1993) mukaan rikosrekisterin tietoja voidaan luovuttaa käytettäväksi henkilön luotettavuuden selvittämisessä ja arvioinnissa. Rikosrekisterilain 4 a §:n (1039/1999) 1 momentin 2 kohdan mukaisesti rikosrekisteristä luovutetaan henkilöä koskevat tiedot Suomen viranomaiselle asiassa, joka koskee viranomaisen lupaa tai hyväksyntää, jonka edellytyksenä on henkilön luotettavuus. Myös muussa valtiossa kuin Suomessa annettu lainvoimainen tuomio yllä mainittuja vastaavista rikoksista puhuu luotettavuutta vastaan. Vastavuoroisen tunnustamisen nojalla näin voidaan erityisesti katsoa olevan silloin, kun kyseessä on Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa annettu lainvoimainen tuomio. On kuitenkin huomattava, että kaikissa valtioissa ei ole sellaista oikeusjärjestelmää tai rikosrekisteriä, että luotettavuuden arvioinnissa voitaisiin tyhjentävästi ja ehdottomasti nojautua vain rikosrekisteriotteisiin. Henkilön rikostaustan selvittämisen yksityiskohdat on huomioitu tarkemmin pykälään ehdotetussa 4 momentissa. Lisäksi muissa valtioissa tehdyt rikkeet on mahdollista huomioida myös ehdotetun 2 momentin 2 kohdan perusteella.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan luotettavana ei pidettäisi henkilöä, jonka on muutoin asemansa tai toimintansa perusteella katsottava olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa yhteensopivalla tavalla. Tässä kohdassa tarkoitettaisiin esimerkiksi radiotoimintaa, joka ei ole ollut lain tai luvan ehtojen mukaista taikka muuta toimintaa tai rikkeitä, joiden vuoksi on perusteltua syytä epäillä henkilön kykyä harjoittaa toimintaa turvallisuusintressien mukaisesti. Kyse voi olla esimerkiksi sellaisista rikkeistä, joista ei ole saatavissa tietoa minkään valtion rikosrekisteristä, mutta jotka vertautuvat niihin rikoslaissa tarkoitettuihin rikoksiin, jotka ovat olennaisia luotettavuuden arvioinnissa taikka toiminnasta, joka muilta viranomaisilta saatujen tietojen tai lausuntojen mukaan on katsottava turvallisuuspoliittisesti merkittäväksi riskiksi.

Momentin 3 kohdan mukaan myös henkilöä koskevat viranomaisen rekisteriin tai luottotietorekisteriin merkityt liiketoimintakiellot olisivat este luotettavuuden vaatimuksen täyttymiselle. Liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaan liiketoimintakiello voidaan määrätä sopimattoman ja vahingollisen liiketoiminnan estämiseksi sekä liiketoimintaan kohdistuvan luottamuksen ylläpitämiseksi ja se voidaan määrätä vähintään kolmeksi ja enintään seitsemäksi vuodeksi. Voimassa oleva liiketoimintakiello olisi otettava huomioon luotettavuuden arvioinnissa erityisesti, jos radiohäirintään tarkoitettuja laitteita pidetään hallussa tai käytetään taloudellisiin eikä niinkään tieteen ja tutkimuksen tarkoituksiin.

Momentin 4 kohdan mukaan luotettavana ei pidettäisi henkilöä, joka on konkurssissa taikka ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan ja voidaan katsoa, että tämä altistaa henkilön hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle tai on muutoin omiaan vaarantamaan henkilön mahdollisuuksia ja kykyä huolehtia tämän lain tai sen nojalla annetun luvan tai luvan ehtojen mukaisista velvollisuuksista riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti. Henkilön taloudellisen tilanteen voidaan katsoa vaikuttavan todennäköisyyteen erilaisille ei-toivotuille sidonnaisuuksille, minkä vuoksi tämä on huomioitava luotettavuuden arviontiin vaikuttavana tekijänä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että toimivaltaisen viranomaisen olisi luonnollisen henkilön luotettavuuden arvioinnin lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon henkilön toiminnan ja taustojen merkittävyys koko toiminnanharjoittajan kannalta suhteessa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden pitämiseen. Momentissa myös tarkennettaisiin, että

LUONNOS

luotettavuuden arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon henkilön asema ja määräysvalta radiohäirintään tarkoitettuja laitteita pitävässä tai käyttävässä yhteisössä. Mikäli henkilön ei voida katsoa voivan vaikuttaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden pitämistä ja käyttöä koskevan toiminnan kokonaisuuteen merkittävässä määrin, olisi kyseiseen henkilöön liittyville seikoille annettava pienempi painoarvo. Kokonaisarviota varten lupaviranomainen voi kuulla kansallisen turvallisuuden ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan vastuuviranomaisia. Jos lupaviranomaiselle jää epäily toiminnanharjoittajaa koskevien tietojen oikeellisuudesta tai tämän luotettavuudesta muutoin, se voi pyytää lausuntoa erikseen myös turvallisuusviranomaisilta, jolla on tiedustelutietojensa perusteella kyky arvioida annettujen tietojen uskottavuutta ja hakijan luotettavuutta sekä antaa tämän perusteella lausunto.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä 2 momentin 1 kohdan mukaiseksi selvitykseksi olisi hyväksyttävä rikosrekisterilain (770/1993) nojalla saatavat tiedot ja ulkomaisen henkilön osalta tämän alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi olisi hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutusella vahvistettu ilmoitus.

Pykälän 5 momentissa täsmennettäisiin, että edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika olisi laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta hakemuksen vastaanottohetkeen.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin luvan myöntävän viranomaisen oikeudesta jättää pyytämättä luotettavuuden arviointiin liittyviä selvityksiä, jos se katsoo luotettavuuden tulleen muutoin riittävällä tavalla osoitetuksi tai jos selvityksen antaminen on ilmeisen tarpeetonta. Säännöksen on tarkoitus sujuvoittaa lupamenettelyä. Selvityksen antamista olisi pidettävä ilmeisen tarpeettomana, jos hakijan luotettavuus on arvioitu jo aiemmin tai vastaavalla tavalla esimerkiksi maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) tai avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) mukaisella tavalla ja hakija vakuuttaa, ettei luotettavuuden arviointiin vaikuttavissa olosuhteissa ole tapahtunut muutoksia. Jos luotettavuuden aiemmasta arvioinnista on kulunut huomattava aika, ei selvityksen antamista voitaisi yleensä pitää aiemman arvioinnin vuoksi ilmeisen tarpeettomana. Huomattavan ajan voitaisiin katsoa kuluneen ainakin silloin, kun arvioinnista on kulunut yli neljä vuotta.

264 §. Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet. Pykälässä säädetään erityistarkoituksiin käytettävistä radiolaitteista, joihin ei sovelleta radiolaitteiden vaatimustenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevia 251–253, 253 a–253 e ja 254–263 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta siten, että lainkohtaa sovellettaisiin radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin.

Lainkohdassa mainittujen säännösten soveltaminen radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin ei ole perusteltua, sillä säännöksissä on kyse radiolaitteita koskevan unionin sääntelyn kansallisesta täytäntöönpanosta. Osaa radiohäirintään tarkoitetuista laitteista koskee voimassa olevan pykälän 4 ja 5 kohdat, mutta nämä kohdat eivät sovellu osaan laitteista, joille voitaisiin myöntää 39 a §:ssä tarkoitettu lupa. Siksi säädettäisiin erillisestä poikkeuksesta, joka kattaisi kaikki 39 a §:ssä tarkoitettut radioluvan saaneet laitteet.

265 §. Pätevyyden osoittaminen. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin Pohjois-Atlantin liittoa ja sen jäsenmaita koskeva poikkeus. Poikkeus vastaisi Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta koskevaa sääntelyä. Mikäli Pohjois-Atlantin liitto tai sen jäsenmaan joukot käyttäisivät yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa käytettäviä radiolähtettäviä sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään meriradio- tai radioamatööriviestintään, niiltä ei edellytettäisi Liikenne- ja viestintäviraston tai muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämää pätevyystodistusta.

LUONNOS

Pätevyystodistuksen saamiseksi on viestintäpalvelulain 265 §:n 3 momentin mukaan suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinrossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Suomessa pätevyystodistusta ei edellytetä Puolustusvoimilta tai Rajavartiolaitokselta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää tai käyttäessä yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustustarkoitukseen tarkoitettuja radiolaitteita. On todennäköistä, etteivät muutkaan Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltiot välttämättä velvoita joukkojaan hakemaan pätevyystodistusta maidensa toimivaltaisilta viranomaisilta silloin, kun meriradio- tai radioamatööriviestintä liittyy sotilaalliseen maanpuolustukseen. Jos Pohjois-Atlantin liitto tai sen jäsenvaltioiden joukot käyttäisivät yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustustarkoitukseen käytettäviä radiolähettäviä sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään meriradio- tai radioamatööriviestintään Suomessa, ei olisi perusteltua edellyttää niitä hankkimaan pätevyystodistusta ja suorittamaan pätevyystutkintoa, kun sitä ei Suomessa edellytetä myöskään Puolustusvoimilta ja Rajavartiolaitokselta.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukoilla viitattaisiin vain Suomessa Puolustusvoimien kutsusta ja valvonnan alaisena toimiviin sotilaallisiin joukkoihin. Poikkeus ei koskisi Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden muuta toimintaa Suomessa.

Suomen ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen 28 artiklan 2 kohdassa määrätään yhdysvaltalaisten joukkojen oikeudesta käyttää televiestintäjärjestelmiä ja radiotaajuuksia Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan ja yleissopimuksen mukaisesti. Yhdysvaltojen joukot on erikseen vapautettu meriradio- ja radioamatööriviestinnän pätevyystodistusvelvoitteesta viestintäpalvelulain 265 §:n 2 momentissa, mutta toisin kuin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen osalta, Yhdysvaltojen joukkoja koskevaa poikkeusta ei ole rajoitettu yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa käytettäviin radiolaitteisiin.

Puolustusyhteistyösopimuksen 28 artiklan 2 kohta velvoittaa Yhdysvaltojen joukot pyrkimään kaikkiin mahdollisiin toimiin yhteensovittamaan taajuuksien käytön ennakolta Suomen kanssa. Koska Pohjois-Atlantin liiton tai sen muiden jäsenmaiden kanssa ei ole tehty vastaavia sopimuksia, jotka asettaisivat niille Yhdysvaltoja vastaavat taajuuksien käytön koordinoitua koskevat velvoitteet, on perusteltua jättää Pohjois-Atlantin liittoa ja sen muiden jäsenmaiden joukkoja koskeva poikkeus rajatummaksi kuin mitä Yhdysvaltojen joukkojen osalta on puolustusyhteistyösopimuksen perusteella säädetty.

277 a §. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden häiriöttömyys. Pykälässä 1 momentissa säädettäisiin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden pitäjän velvollisuudesta keskeyttää laitteen käyttö, jos laite aiheuttaa muulle kuin luvan mukaisella radioviestinnälle tai radiomääritykselle häiriötä. Laitteen pitäjän olisi keskeytettävä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttö välittömästi, jos käy ilmi tai on selvää, että se aiheuttaa häiriötä muulle kuin radioluvassa kuvatulle radioviestinnälle tai radiomääritykselle. Säännöksen tavoitteena on mahdollistaa parempi puuttuminen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden aiheuttamiin häiriöihin. Lisäksi momentissa säädettäisiin kiellosta jatkaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttöä ennen kuin häiriön syy on selvitetty ja häiriön uusiutuminen on estetty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta päättää, mihin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden teknisiä ominaisuuksia tai käyttöä koskeviin toimiin laitteen haltijan ja omistajan on ryhdyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus velvoittaa laitteen haltija ja omistaja ryhtymään toimiin, jotka ovat välttämättömiä luvallisen radioviestinnän ja -määrityksen sekä yleisten viestintäverkkojen toiminnan suojaamiseksi. Oikeus olisi myös silloin, vaikka häiriötä ei olisi syntynyt ja kyse olisi ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä. Toimet voisivat olla luonteeltaan pysyviä tai tilapäisiä. Säännöksen nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus tarvittaessa

LUONNOS

esimerkiksi rajoittaa radiohäirintään tarkoitetun laitteen käyttö suljettuun tilaan, jonka läpi laite ei voi vaikuttaa tilan ulkopuolella tapahtuvaan taajuuksien käyttöön. Liikenne- ja viestintävirasto tekisi päätöksen määrättävistä toimista kokonaisarvioinnin perusteella. Kokonaisarvioinnissa huomioitaisiin ainakin luvallisen radiotaajuuksien käytön suojaaminen ja radiohäirintään tarkoitetun laitteen käytön radioluvan mukaisen tarkoituksen toteutuminen.

285 §. Hakemusmaksu. Pykälässä säädetään eräiden taajuushallinnollisten toimilupien hakemusmaksuista. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin esityksen 39 a §:n 3 momentissa tarkoitetun radioluvan hakijan velvollisuudesta suorittaa lupaviranomaiselle hakemusmaksu. Hakijan tulisi maksaa hakemusmaksu hakemuksen tekemisen yhteydessä. Maksun suuruus olisi 1 000 euroa. Maksua on pidettävä kohtuullisena huomioiden hakijoiden toiminnan luonne sekä lupaviranomaiselle hakemuksen käsittelystä aiheutuvat tehtävät ja kulut.

Momentin mukaan hakemusmaksua ei palautettaisi, vaikka hakemuksesta luovuttaisiin tai se hylättäisiin. Hakemusmaksun tavoitteena on kattaa hakemuksen käsittelystä syntyviä kustannuksia. Jotta hakemusmaksu toimisi tarkoitella tavalla, on sen periminen välttämätöntä riippumatta hakemuksen menestymisestä tai siitä luopumisesta.

304 §. Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät. Pykälän 9 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta radiohäirintään tarkoitetuista laitteista. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi jatkossakin selvittää radiohäirintään tarkoitetun laitteen viestintäverkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä. Sanamuodon muutos ei vaikuta säännöksen sisältöön, sillä radiohäirintään tarkoitetut laitteet ovat aikaisemmin kuuluneet radiolaitteen määritelmään.

307 §. Eräiden muiden viranomaisten tehtäviä. Poliisin ja Rajavartiolaitoksen tehtäviä koskevaa säädösviittausta päivitetäisiin lisäämällä viittaus esityksen radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaan 39 a §:ään. Lisäksi Tullin tehtäviin lisättäisiin säädösviittaus siten, että Tulli valvoisi radiohäirintään tarkoitettuja laitteita maahantuonnin ja vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä.

315 §. Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta radiohäirintään tarkoitetuista laitteista. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät olisi jatkossakaan velvollisia antamaan tietoja yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pidettävän tai käytettävän radiohäirintään tarkoitetun laitteen rakenteesta, käytöstä ja sijainnista eikä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi käytetyistä tai hallussa pidettävistä radiolaitteista. Erityisesti Rajavartiolaitoksen osalta voidaan katsoa, etteivät sen kaikki operatiiviset tehtävät ole varsinaista sotilaallista maanpuolustusta, vaan muita kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tarpeellisia toimia.

Lisäksi pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Pohjois-Atlantin liitolle ja sen jäsenmaiden joukoille Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta vastaava poikkeus velvollisuudesta antaa tietoja yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pidettävästä tai käytettävästä radiolaitteesta tai radiohäirintään tarkoitettusta laitteesta. Sotilasjärjestelmät ovat valtioiden hyväksymiä sotavarusteita, jotka ovat rinnastettavissa esimerkiksi asejärjestelmiin. Ei voida pitää perusteltuna vaatia Natoa tai liittolaismaiden joukkoja antamaan Suomen viranomaisille sellaisia tietoja, joita Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ei tarvitse toimittaa.

LUONNOS

Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukoilla viitattaisiin vain Suomessa Puolustusvoimien kutsusta ja valvonnan alaisena toimiviin sotilaallisiin joukkoihin. Poikkeus ei koskisi Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden muuta toimintaa Suomessa.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot radiolupaa radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle hakevasta ja sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta, vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä muista ylimpään johtoon kuuluvista. Tiedonsaantioikeus koskisi momentin mukaan myös sakkorekisteriä. Rikosrekisterilain 4 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rikosrekisteritiedot voidaan luovuttaa suoraan lain nojalla.

319 §. Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa välitystiedon antamisen toiselle viranomaiselle 1 momentista poiketen, jos tietoa tarvitaan radioviestinnän häiriön kansalliselle turvallisuudelle tai maanpuolustukselle aiheuttaman uhkan torjumiseksi tai selvittämiseksi. Pykälän 1 momentin tarkoitus on suojata luottamuksellisen viestin salaisuus. Luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevan perustuslain säännöksen ensisijaisena tarkoituksena on suojata luottamukselliseksi tarkoitettujen viestien sisältö ulkopuolisilta. Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi luottamuksellisen viestin suojaan, sillä radiohäirinnässä ei ole kyse viestinnästä, eikä radiohäirintään tarkoitettuja laitteita lähtökohtaisesti voida käyttää radioviestintään.

Oikeudeton radiohäirintä on kiellettyä ja kriminalisoitua toimintaa, joka voi aiheuttaa uhkaa myös kansalliselle turvallisuudelle ja maanpuolustukselle. Yhteiskunnan turvallisuuden vuoksi on välttämätöntä, että Liikenne- ja viestintävirasto voi jakaa tarpeellisille viranomaisille tietoja radiohäirintään tarkoitetuista laitteista, jotka voivat aiheuttaa mainittua uhkaa.

324 §. Soveltamisalan rajoitukset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Pohjois-Atlantin liittoa ja sen jäsenmaiden joukkoja sekä Suojelupoliisin siviilitiedustelua koskevat poikkeukset. Pykälän 1 momentti ehdotetaan jaettavaksi kohtiin säännöksen selkeyttämiseksi uuden poikkeussääntelyn lisääntyessä. Momentin uuteen 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi käytetyistä tai hallussa pidettävistä radiolaitteista. Erityisesti Rajavartiolaitoksen osalta voidaan katsoa, etteivät sen kaikki operatiiviset tehtävät ole varsinaista sotilaallista maanpuolustusta, vaan muita kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tarpeellisia toimia.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin viestintäpalvelulain 326 ja 327 §:ää sekä 329 §:n 3 momenttia koskevista poikkeuksista koskien Pohjois-Atlantin liittoa ja sen jäsenmaan joukkojen yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää ja niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita. Poikkeus vastaisi Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta koskevaa sääntelyä muuten, mutta koska Pohjois-Atlantin liitolla ja sen jäsenvaltioiden joukoilla ei katsota olevan kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä, poikkeus koskisi ainoastaan niiden sotilaallista maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita ja niiden sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukoilla viitattaisiin vain Suomessa Puolustusvoimien kutsusta ja valvonnan alaisena toimiviin sotilaallisiin joukkoihin. Poikkeus ei koskisi Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden muuta toimintaa Suomessa.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin uusi Suojelupoliisia koskeva poikkeus. Suojelupoliisin yksinomaan siviilitiedusteluun liittyvä radioviestintää ja sen siviilitiedustelutarkoituksessa

LUONNOS

hallussa pitämät radiolaitteet ja radiohäirintään tarkoitetut laitteet rajattaisiin viestintäpalvelulain 326 ja 327 §:ää sekä 329 §:n 3 momentin soveltamisalan ulkopuolelle.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettuja USA:n joukkoja koskevasta poikkeuksesta. Momentin uusi muotoilu ja jakaminen kohtiin ei vaikuta säännöksen sisältöön.

Pykälän 1 ja 2 momentteihin ehdotetaan lisättäväksi maininnat radiohäirintään tarkoitetuista laitteista. Pykälässä säädetyt soveltamisalan rajoitukset koskisivat jatkossakin radiohäirintään tarkoitettuja laitteita. Sanamuodon muutos ei vaikuta säännöksen sisältöön, sillä radiohäirintään tarkoitetut laitteet ovat aikaisemmin kuuluneet radiolaitteen määritelmään.

326 §. *Radiolaitteeseen liittyvä tarkastus.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta. Kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on radiohäirintään tarkoitettu laite.

Kynnys tarkastuksen toimittamiseen olisi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden osalta matalampi kuin radiolaitteilla yleisesti. Voimassa olevan lain mukaan radiolaitteen osalta tarkastuksen edellytyksenä on, että radiolaitteen on todettu tai sen todennäköisin syin epäillään toimineen tai toimivan säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön. Matalampi kynnys on perusteltu, sillä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden aiheuttama häiriöriski on yleisesti suurempi ja niiden hallussapito olisi rangaistavaa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi radiohäirintään tarkoitetun laitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan velvollisuus esittää pyynnöstä säännöksessä mainituille viranomaisille hallussaan oleva radiolupa. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättävän maininta Tullista, jonka tehtäviin kuuluisi esityksen 307 §:n mukaan radiolaitteiden ja radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden valvonta maahantuonnin ja vesiliikennelain valvonnan yhteydessä.

327 §. *Laitteen tutkittavaksi ottaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän säännös Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta ottaa radiohäirintään tarkoitettu laite ja sen asiakirjat tutkittavaksi sekä kieltää laitteen käyttö ja sen pitäminen saatavilla markkinoilla tutkimuksen ajaksi, jos on syytä epäillä, että 39 a §:ssä säädettyjä vaatimuksia ei ole noudatettu.

329 §. *Radiohäiriöiden estäminen.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininnat radiohäirintään tarkoitettu laitteesta. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi jatkossakin oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiohäirintään tarkoitettu laite, jos laitteen tai sen käytön epäillään todennäköisin syin olevan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia, taikka se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Liikenne- ja viestintävirasto voisi jatkossakin tehdä radiohäirintään tarkoitettun laitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi säännöksessä määritettyjen edellytysten täytyessä. Sanamuodon muutos ei vaikuta säännöksen sisältöön, sillä radiohäirintään tarkoitetut laitteet ovat aikaisemmin kuuluneet radiolaitteen määritelmään. Säännöksen nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla olisi aina oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiohäirintään tarkoitettu laite.

341 §. *Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus.* Pykälässä on kotietsintää, paikanetsintää ja henkilöntarkastusta koskeva erityissäännös. Säännökseen lisättäisiin viittaus siten, että kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus voitaisiin suorittaa lainvastaisen radiohäirintään tarkoitettun laitteen löytämiseksi, vaikka pakkokeinolain mukaiset edellytykset eivät täyty. Säännös mahdollistaisi puuttumisen lainvastaisen radiohäirintään tarkoitettun laitteen hallussapitoon. Laajemmat valtuudet ovat tarpeen, sillä tarkoitettu teko on luonteeltaan sellainen, että vaikka

LUONNOS

teon moitittavuus ja näin ollen myös siitä säädetty rangaistus ei ole korkea, teosta voi aiheutua laajalle ulottuvia ja vakavia seurauksia. Lisäedellytyksenä on, että etsintä tai tarkastus on välttämätön sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

348 §. Radiolaiterikkomus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta, jossa säädettäisiin radiohäirintään tarkoitetun laitteen oikeudeton hallussapito ja käyttö rangaistavaksi.

Ehdotettu kohta vastaisi voimassa olevaa lakia muutoin, paitsi tunnusmerkistöön on lisätty radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito. Radiohäirinnän tehokas ennaltaehkäisy edellyttää, että radiohäirintään tarkoitettu laite voidaan ottaa pois henkilöltä ennen häirinnän aloittamista. Tämä edellyttää, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito ilman lupaa säädettäisiin rangaistavaksi. Näin osoitettaisiin myös yhteiskunnan moittivaa suhtautumista tällaisten laitteiden luvattomaan hallussapitoon.

Hallussapidon kohteena oleva radiohäirintään tarkoitettu laite määritellään sen käyttötarkoituksen mukaan esityksen 3 §:n 14 b kohdassa. Tunnusmerkistön täyttyminen edellyttäisi, että laitteen ensisijainen käyttötarkoitus on haitallisen häiriön aiheuttaminen. Yksinomaan radiohäirintään soveltuvan laitteen hallussapidosta voitaisiin rangaista jo esineen laadun perusteella, jollei sen pitäjällä ole laitteelle myönnettyä radiolupaa. Sen sijaan sellaisen laitteen, jota voidaan käyttää radiohäirintään, hallussapidosta rangaistaisiin tämän säännöksen perusteella vain, jollei sen hallussapitoon ole hyväksyttävää syytä. Laitteen luonteen arviointia on käsitelty esityksen 3 §:n 14 b kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa.

Esityksen 39 a § edellyttäisi, että vaadittu radiolupa on voimassa jo ennen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoa. Lähtökohtaisesti laitteen hallussapitäjäksi on katsottava se, jonka välittömässä fyysisessä hallinnassa laite on. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitäjä voisi olla myös yritys, esimerkiksi työnantaja, joka antaa laitteen työntekijöidensä käyttöä varten. Hallussapidon kieltä koskee myös avaamattomassa myyntipakkauksessa olevaa laitetta, jos laitetta on pidettävä radiohäirintään tarkoitettuna laitteena. Hallussapito ei välttämättä edellytä sitä, että radiohäirintään tarkoitettu laite on tekijän välittömässä fyysisessä hallinnassa. Säännöksessä tarkoitettua hallussapitoa voisi olla sekin, että laitetta säilytetään varastossa, johon tekijällä on pääsy.

Maahantuonnin yhteydessä laitteen hallussapitäjäksi on yleensä katsottava laitteen omistaja tai maahantuojaja, jonka hallussa laite on.

Luvanvaraiseksi säädettyjen radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvattomalla hallussapidolla tai käytöllä voi olla merkittäviä haitallisia viestintäverkkojen toimivuudelle, hätä- ja turvallisuusliikenne mukaan lukien, sekä muulle taajuuksien käytölle. Häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää, että radiohäirintään tarkoitettuja laitteita käytetään ja pidetään hallussa vain silloin, kun siihen on hyväksyttävä syy. Siksi on perusteltua, että radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvaton hallussapito ja käyttö ovat radiolaiterikkomuksena rangaistavia.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksellä ehdotetaan uudistettavan radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden osalta radiolupaa koskevaa lupamenettelyä. Tästä syystä esityksen yhteydessä valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n nojalla hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen lisätään säännökset radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevista maksuista.

LUONNOS

Viestintäpalvelulain 95 §:n perusteella radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettua valtioneuvoston asetusta (1246/2014) ei ole tarkoitus muuttaa tässä esityksessä ehdotettavien muutosten yhteydessä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1. heinäkuuta 2026.

10 Suhde muihin esityksiin

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ei ole vireillä tämän esityksen kanssa yhteensovitettavia muutoksia sisältäviä lakiehdotuksia.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

11.1 Yleistä

Esitys on merkityksellinen perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen, 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan, 18 §:ssä tarkoitetun elinkeinovapauden ja 21 §:ssä tarkoitetun oikeusturvan kannalta.

11.2 Rangaistussääntely

Yleistä

Ehdotetussa rangaistussäännöksessä on kyse radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvattoman hallussapidon kriminalisoimisesta.

Perustuslaista rangaistussäännöksille seuraavat rajoitukset liittyvät ennen kaikkea perusoikeuksiin. Ne asettavat valtiosääntöiset rajat paitsi sille, mitä tekoja voidaan säätää rangaistavaksi, myös sille, millaisia rangaistuksia rikoksiin voidaan liittää. Rangaistussäännösten tulee täyttää perusoikeuksien rajoittamista koskevat yleiset edellytykset ja kulloisestakin perusoikeussäännöksestä mahdollisesti johtuvat erityiset edellytykset. Vaikka rangaistavaksi säädettävä teko itsessään ei koskisi toimia, joihin perustuslaki nimenomaisesti oikeuttaa, merkitsee sakko-rangaistus joka tapauksessa kajoamista tuomitun omaisuuteen ja vankeusrangaistus henkilökoh- taiseen vapauteen. Kaiken kaikkiaan perustuslakivaliokunnan perusoikeuksien rajoittamisedel- lytyksiin palautuva käytäntö koskee rikoslainsäädäntöä yleisesti.²

Hyväksyttävyyys- ja suhteellisuusvaatimus

Perusteen, jolla perusoikeutta rajoitetaan, tulee olla perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävä. Rikosoikeudellisessa sääntelyssä hyväksyttävänä rajoitusperusteena voi olla esimerkiksi pyrkimys suojata jonkin muun kuin rajoituksen kohteena olevan perusoikeuden toteutumista tai saavuttaa jokin muu sellainen päämäärä, joka on perusoikeusjärjestelmän ko- konaisuuden kannalta objektiivisin perustein arvioituna normatiivisessa mielessä hyväksyt- tävä.³ Rajoitussääntelyn tulee lisäksi olla painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa.

² Ks. esim. PeVL 48/2017 vp s. 7–8, PeVL 15/2010 vp s. 4, PeVL 17/2006 vp s.2/II, PeVL 20/2002 vp s. 6/I, PeVL 23/1997 vp s. 2/–3/I.

³ PeVL 9/2016 vp ja PeVL 61/2014 vp, s. 3/I.

LUONNOS

Perusoikeuksia ei siten pidä rajoittaa tarpeettomasti tai vain varmuuden vuoksi, vaikka käsillä olisikin sinänsä hyväksyttävä rajoitusperuste. Perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin sisältyvä hyväksyttävyyysvaatimus koskee myös rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää ja voi olla käytännössä merkittävä rangaistuksia koskevan sääntelyn kannalta.⁴

Rikoslain tunnusmerkistöjen ja rangaistusasteikkojen ankaruuden osalta merkityksellinen on myös oikeasuhtaisuutta koskeva vaatimus. Tämä suhteellisuusvaatimus edellyttää sen arvioimista, onko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin rangaistussäännöksellä. Myös rangaistuksen ankaruus on yhteydessä suhteellisuusvaatimukseen.⁵ Rangaistusseuraamuksen ankaruuden tulee olla oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen ja rangaistusjärjestelmän kokonaisuudessaan tulee täyttää suhteellisuuden vaatimukset.⁶ Perustuslaki ei kuitenkaan aseta tiukkoja rajoja rangaistusten korottamiselle, kunhan muutokset kytketään hyväksyttäviin perusteisiin.⁷

Esityksessä ehdotetulla rangaistussäännöksellä ei pääosin laajennettaisi rangaistuksen alaa, vaan kyse on nykyisen rangaistavuuden alan selkiyttämisestä. Keskeisenä poikkeuksena tästä on ehdotettu rangaistavuuden ulottaminen koskemaan luvattomien radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoa myös silloin, kun laitetta ei vielä ole otettu käyttöön. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvaton käyttö voi olla erittäin vaarallista ja vahingollista, eikä esimerkiksi yksityishenkilöllä lähtökohtaisesti ole hyväksyttävää käyttötarkoitusta tällaisille laitteille. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luvattoman hallussapidon säätämällä rangaistavaksi on tarkoitus suojata laillista radioviestintää ja radionavigointia sekä niihin perustuvia yhteiskunnan toimintoja. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon kriminalisointia voidaan näin ollen pitää hyväksyttävään perusteeseen perustuvana, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimana ja oikeasuhtaisena.

Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Perustuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen ydinsisällön mukaan rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava riittävällä täsmällisyydellä siten, että säännöksen sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja EU-tuomioistuimen käytännössä laillisuusperiaatteelle on annettu käytännössä vastaava ydinsisältö, jossa on korostettu rikossääntelyn ennustettavuutta eli sitä, että säännöksen sanamuodon perusteella voidaan ennakoida, mikä on rangaistavaa.⁸

Ehdotettu radiohäirintään tarkoitettun laitteen määritelmäsäännös esityksen 3 §:n 14 b kohdassa perustuisi laitteen käyttötarkoitukseen. Käyttötarkoitusta arvioitaisiin sekä laitteen teknisesti mahdollisten käyttötarkoitusten kannalta että laitteen pitäjän mahdollisten käyttötarkoitusten kannalta. Näin ollen laitteen määritelmä perustuisi havaittavissa oleviin laitteen ja hallussapidon piirteisiin. Säännöskohtaisissa perusteluissa on lisäksi kuvattu kattavasti määritelmän kriteerejä. Rangaistussäännös on lisäksi täsmällinen ja siitä käy yksiselitteisesti ilmi tekemuodot, joihin rikos voidaan perustaa. Edelleen ne radiolupaa koskevat säännökset, joiden noudattamatta

⁴ Ks. esim. PeVL 9/2016 vp, s. 4–6.

⁵ Ks. esim. PeVL 20/2002 vp, s. 6/I ja PeVL 23/1997 vp, s. 2/II.

⁶ PeVL 9/2016 vp s. 2, PeVL 56/2014 vp s. 2–3, PeVL 16/2013 vp s. 2/I ja PeVL 23/1997 vp s. 2/II.

⁷ PeVL 23/1997 vp, s. 2/I, PeVL 9/2016 vp, s. 5–6 ja PeVL 56/2018 vp, s. 2.

⁸ Ks. esim. PeVL 20/2022 vp, 11 kohta, PeVL 12/2021 vp, 57 kohta, PeVL 20/2018 vp, s. 2, PeVL 10/2016 vp, PeVL 56/2014 vp, s. 2/I ja PeVL 6/2014 vp, s. 3/I.

LUONNOS

jättämiseen rikos perustuisi, on laadittu siten, että niistä käy yksiselitteisesti ilmi, että radiohäirintään tarkoitetun laitteen käyttö ja hallussapito edellyttävät radiolupaa. Säännökset kokonaisuudessaan antaisivat sääntelyn kohteena oleville riittävän ennustettavuuden toiminnan rangaistavuudesta.

Kaksoisrangaistavuuden kielto edellyttää, että ketään ei saa tutkia ja rangaista toiseen kertaan teosta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi. Esityksessä kiellon toteutumisessa on pyritty välttämään rikoslain kanssa päällekkäistä sääntelyä. Rangaistussäännös olisi toissijainen muualla laissa säädettyyn ankarampaan rangaistukseen nähden.

Edellä todetun nojalla ehdotettua säännöstä voidaan pitää laillisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena.

11.3 Omaisuuden suoja ja elinkeinovapaus

Esityksellä pyritään selventämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaa sääntelyä. Ehdotettu sääntely poistaisi yrityksiltä laitteiden kehittämisen esteitä, minkä voidaan katsoa vaikuttavan vahvistavasti elinkeinovapauteen.

Toisaalta radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon kohdistuva valvonta ja luvattomasta hallussapidosta aiheutuvat seuraamukset merkitsisivät rajoituksia elinkeinovapauteen sekä omaisuuden suojaan niiden toimijoiden osalta, jotka pitävät laitteita hallussaan muusta syystä kuin teollisessa tai tutkimuksellisessa tarkoituksessa tai eivät täytä esityksessä ehdotettuja turvallisuus- ja luotettavuusvaatimuksia.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden suojauslainsäädännöllä turvataan varallisuusarvioisia etuja ja oikeuksia. Omaisuudella tarkoitetaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä varallisuusarvioisia etuja, joihin kuuluu laajimpana omistusoikeus.⁹ Omaisuuden suoja sisältää paitsi omistajalle kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla myös vallan määrätä siitä. Jos omistusoikeuteen kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan omaisuuden suojaan. Omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla omaisuuden käyttöön kohdistuvien erilaisien rajoitusten ja velvoitteiden, kunhan sääntely täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslain mukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohdullisia.¹⁰

Esityksen 327 ja 329 §:ssä ehdotetuilla säännöksillä koskien laitteen tutkittavaksi ottamista ja radiohäiriöiden estämistä voitaisiin rajoittaa niiden toimijoiden omaisuuden käyttöä, joiden toiminta on lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaista. Esityksen velvoitteilla ja rajoituksilla on vaikutuksia niiden toimijoiden omaisuuden suojaan, jotka pitävät radiohäirintään tarkoitettuja laitteita oikeudettomasti hallussaan. Lakiehdotuksessa tarkoitettujen toimienpiteiden on katsottava olevan oikeassa suhteessa niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden, ja lisäksi niillä on liityntä kansallisen turvallisuuden turvaamiseen.

Perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvataan jokaiselle oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden rajoittamiselle tulee

⁹ PeVL 16/2025 vp.

¹⁰ Ks. esim. PeVL 36/2004 vp, PeVL 63/2002 vp, PeVL 8/2002 vp, PeVL 34/2000 vp, PeVL 4/2000 vp.

LUONNOS

perustuslakivaliokunnan mukaan olla hyväksyttävä ja painava peruste. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti lausuntokäytännössään pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat edellytykset. Lisäksi säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia.¹¹

Lakiehdotuksella voi olla vaikutusta elinkeinovapauteen, sillä jatkossa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito edellyttäisi lakiehdotuksen 39 a §:ssä säädettävää etukäteen myönnettävää radiolupaa. Esityksen tavoitteena on turvata yhteiskunnan keskeisten toimintojen suojaaminen radiohäirinnältä, minkä takia radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon säätämisellä luvanvaraiseksi voidaan arvioida olevan hyväksyttävä ja painava peruste.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

¹¹ PeVL 94/2022 vp, PeVL 13/2014 vp, PeVL 15/2008 vp.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 14 kohta, 39 §:n 6 momentti, 264 §:n 5 kohta, 265 §:n 2 momentti, 304 §:n 1 momentin 9 kohta, 307 §, 315 §:n 4 momentti, 319 §:n 4 momentti, 324 §:n 1 ja 2 momentti, 326 §:n 1 momentin 5 kohta ja 3 momentti, 327 §, 329 §:n 3 momentti, 341 § ja 348 §:n 1 momentin 7–8 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 39 §:n 6 momentti ja 265 §:n 2 momentti laissa 492/2020, 304 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 1211/2022, 315 §:n 4 momentti ja 319 §:n 4 momentti laissa 1003/2018, 324 §:n 1 momentti osaksi laeissa 492/2024 ja 917/2014, 324 §:n 2 momentti, 326 §:n 3 momentti, 327 § ja 329 §:n 3 momentti laissa 917/2024, 264 §:n 5 kohta, 307 § ja 348 §:n 1 momentin 7–8 kohta laissa 258/2022, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 456/2016, 52/2019 ja 1207/2020, uusi 14 b kohta, 39 a §, 39 b §, 264 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1207/2020, uusi 6 kohta, 277 a §, 285 §:ään uusi 4 momentti, 315 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1003/2018 ja 1207/2020, uusi 7 momentti, 326 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 kohta, sekä 348 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 258/2022, uusi 9 kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *radiolaitteella* laitetta ja sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai radiomääritystä varten;

14 b) *radiohäirintään tarkoitettulla laitteella* sellaista radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltoja lähettämiseen tarkoitettua laitetta tai sen olennaista osaa, jonka ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen, taikka radiolaitetta, johon ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen;

39 §

Radiolupa

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos sekä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

Radiolupa radiohäirintään tarkoitetuille laitteille

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito ja käyttö edellyttävät etukäteen myönnettävää radiolupaa. Radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle myönnettävään radiolupaan sovelletaan, mitä radiolähettimelle myönnettävästä radioluvasta tässä laissa säädetään, jollei tästä pykälästä muuta johdu.

Radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön voidaan myöntää sille, jolla on laitteen käyttöön laissa säädetty oikeus, tai viranomaiselle sen laissa säädetyn tehtävän hoitamiseen, jos käyttö ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle ja se on perusteltua ottaen huomioon tehtävän tärkeys, käytöstä aiheutuva haitta ja muut tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat.

Radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon tai käyttöön voidaan 2 momentista poiketen hyväksyttävästä syystä myöntää muullekin taholle tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan tieteelliseen tai teolliseen tarkoitukseen, jos käyttö ei aiheuta haittaa muulle kuin luvassa tarkoitettulle radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle.

Luvan myöntämisen 3 momentissa tarkoitettulle muulle taholle edellytyksenä on, että tämä on:

1) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen 6 momentissa tarkoitettujen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;

2) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen käytössään olevista asiakkaan tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista ja asiakkaistaan, jos toimintaan kuuluu radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden myynti tai hallussapito maahantuonti-, vienti-, esittely-, testaus- tai koulutus-tarkoituksessa tai myynnin edistämiseksi;

3) arvioitu 39 b §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettavaksi;

4) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle riittävän selvityksen siitä, miten toiminnan aiheuttama haitta muulle kuin luvan mukaiselle radioviestinnälle tai radiomääritykselle on estetty; ja

5) maksanut 285 §:ssä säädetyn hakemusmaksun.

Lupaa ei voida myöntää muulle kuin viranomaiselle, jos tämän toiminta on ristiriidassa Suomen kansallisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin. Lupaa hakevan ja luvanhaltijan tulee Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä antaa selvitys radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilyttämisessä noudatetuista periaatteista ja käytetyistä tiloista. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää radiolupaan 42 §:ssä tarkoitettujen ehtojen lisäksi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilyttämistä koskevia ehtoja ulkopuolisten pääsyn estämiseksi.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käytöstä on laadittava pöytäkirja tai muu asiakirja. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttämisestä on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se voi aiheuttaa radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle haittaa. Viranomaisella on muu, jolle on laissa säädetty oikeus käyttää radiohäirintään tarkoitettua laitetta, voi jättää ilmoituksen tekemättä, jos se on radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle oletettavasti aiheutuvaan tai aiheutuneeseen haittaan nähden ilmeisen tarpeetonta, tai siihen on muu laissa säädetty syy.

Radiohäirintään tarkoitettua laitetta saa käyttää vain niin kauan kuin se on välttämätöntä.

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön, jos laitteita käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrättyillä taajuuksalueilla. Pohjois-Atlantin liiton ja sen

LUONNOS

jäsenmaan joukot eivät tarvitse radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön, jos laitteita käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

Radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle myönnettyä lupaa ei voi siirtää tai vuokrata.

39 b §

Radiohäirintään tarkoitettun laitteen pitäjän luotettavuus

Jos radiohäirintään tarkoitettun laitteen 39 a §:n 3 momentissa tarkoitettu pitäjä on oikeushenkilö, vaatimus 39 a §:n 4 momentin 3 kohdassa edellytetystä luotettavuudesta koskee myös toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös oikeushenkilön omistajia, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksessä.

Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;

2) hänen on muutoin asemansa tai toimintansa perusteella katsottava olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa yhteensopivalla tavalla;

3) häntä koskevia liiketoimintakieltoja on merkitty viranomaisen rekisteriin tai luottotietorekisteriin; tai

4) hän on konkurssissa taikka ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan ja voidaan katsoa, että tämä altistaa henkilön hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle tai on muutoin omiaan vaarantamaan hänen mahdollisuuksiaan ja kykyjään huolehtia tämän lain tai sen nojalla annetun luvan tai luvan ehtojen mukaisista velvollisuuksistaan riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti.

Toimivaltaisen viranomaisen on luonnollisen henkilön luotettavuuden arvioinnin lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon henkilön toiminnan ja taustojen merkittävyys koko radiohäirintään tarkoitettun laitteen pitäjän kannalta suhteessa sen harjoittamaan toimintaan. Luotettavuuden arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon henkilön asema ja määräysvalta radiohäirintään tarkoitettuja laitteita pitävässä yhteisössä.

Edellä 2 momentin 1 kohdan mukaiseksi selvitykseksi on hyväksyttävä rikosrekisterilain (770/1993) nojalla saatavat tiedot ja ulkomaisen henkilön osalta tämän alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valaehtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta hakemuksen vastaanottohetkeen.

Toimivaltainen viranomainen voi jättää pyytämättä luotettavuuden arviointiin liittyviä selvityksiä, jos se katsoo luotettavuuden tulleen muutoin riittävällä tavalla osoitetuksi tai jos selvityksen antaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

LUONNOS

Mitä 251–253, 253 a — 253 e ja 254–263 §:ssä säädetään, ei koske:

- 5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla;
- 6) radiohäirintään tarkoitettuja laitteita, joille on myönnetty 39 a §:ssä tarkoitettu radiolupa.

265 §

Pätevyyden osoittaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö. Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske Puolustusvoimia, Rajavartiolaitosta eikä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukkoja, niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa käyttämiä radiolaitteita eikä puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettuja USA:n joukkoja.

277 a §

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteen aiheuttama häiriö

Jos radiohäirintään tarkoitettu laite aiheuttaa häiriötä muulle kuin luvan mukaiselle radioviestinnälle tai radiomääritykselle, laitteen käyttö on heti keskeytettävä. Laitteen käyttöä ei saa jatkaa ennen kuin häiriön syy on selvitetty ja häiriön uusiutuminen on estetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää, mihin radiohäirintään tarkoitettujen laitteen teknisiä ominaisuuksia tai käyttöä koskeviin toimiin laitteen haltijan ja omistajan on ryhdyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

285 §

Hakemusmaksu

39 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen radioluvan hakija on velvollinen suorittamaan lupaviranomaiselle hakemuksen yhteydessä maksun, jonka määrä on 1 000 euroa. Maksua ei palauteta, vaikka hakemuksesta luovuttaisiin tai se hylättäisiin.

304 §

Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

LUONNOS

9) selvittää radioviestinnän häiriön sekä radiolaitteen, radiohäirintään tarkoitetun laitteen tai telepäätelaitteen viestintäverkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä.

307 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevien 39 ja 39 a §:n sekä radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista. Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevien 39 ja 39 a §:n sekä radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista sekä Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

315 §

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos eikä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot eivät ole velvollisia antamaan tietoja yksinomaan kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tai sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa halussa pidettävän tai käytettävän radiolaitteen tai radiohäirintään tarkoitetun laitteen rakenteesta, käytöstä ja sijainnista eikä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskeviin tietoihin.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot radiohäirintään tarkoitetun laitteen pitäjältä sekä sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä muista ylimpään johtoon kuuluvista. Oikeus saada tietoja koskee myös sakkon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetun sakkorekisterin tietoja.

319 §

Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen

Mitä 1 momentissa säädetään ei estä välitystiedon antamista toiselle viranomaiselle, jos se on tarpeen radiohäiriön aiheuttamista koskevan rikoksen selvittämistä tai syytteen esittämistä varten taikka radioviestinnän häiriön poistamiseksi, rajoittamiseksi tai sen kansalliselle turvallisuudelle tai maanpuolustukselle aiheuttaman uhkan torjumiseksi tai selvittämiseksi.

324 §

Soveltamisalan rajoitukset

Jäljempänä 326 ja 327 § sekä 329 §:n 3 momentti eivät koske

1) Puolustusvoimia eivätkä Rajavartiolaistosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi hallussa pitämiä radiolaitteita ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;

2) Pohjois-Atlantin liiton eivätkä sen jäsenmaan joukkojen sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää tai niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;

3) Suojelupoliisin yksinomaan siviilitiedusteluun liittyvää radioviestintää tai sen siviilitiedustelutarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteita; eivätkä

4) puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettujen USA:n joukkojen radioviestintää tai niiden hallussa pitämiä radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita.

Jäljempänä 326 §:ää ja 329 §:n 2 ja 3 momenttia ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteisiin tai radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin.

326 §

Radiolaitteeseen liittyvä tarkastus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

5) 269 §:n 2 momentissa tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmä;

6) radiohäirintään tarkoitettu laite.

Radiolaitteen tai radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden haltijan, käyttäjän ja omistajan on pyynnöstä esitettävä Liikenne- ja viestintävirastolle, Rajavartiolaistokselle, Tullille ja poliisille hallussaan oleva radiolupa.

327 §

Laitteen tutkittavaksi ottaminen

Radiolaitemarkkinoiden valvomiseksi tai jos on syytä epäillä, että 30 luvussa säädettyjä vaatimuksia markkinoille saatetuille tai saataville asetetuille radiolaitteille ei ole noudatettu, 39 a §:ssä säädettyjä vaatimuksia radiohäirintään tarkoitetuille laitteille ei ole noudatettu tai 269 §:ssä säädetty sähköisen viestin suojaus on oikeudettomasti purettu, Liikenne- ja viestintäviraston tarkastajalla on oikeus ottaa radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö ja sen pitäminen saatavilla markkinoilla tutkimuksen ajaksi. Tutkimus on tehtävä viivytyksettä. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu laite ja tutkittavaksi ottamisen syy.

LUONNOS

Jos tutkittavaksi otettu radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava laitteesta käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laitteen valmistajan tai maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

329 §

Radiohäiriöiden estäminen

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite, jos laitteen tai sen käytön epäillään todennäköisin syin olevan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia, taikka se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Liikenne- ja viestintävirasto voi tässä tapauksessa myös tehdä radiolaitteen tai radiohäirintään tarkoitettun laitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu laitteen haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa. Radiolaitteen ja radiohäirintään tarkoitettun laitteen tutkittavaksi ottamiseen sovelletaan muilta osin 327 §:ää.

341 §

Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus

Jos on painavia perusteita epäillä, että tietyssä kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 348 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu rikos, lainvastaisen radiolaitteen, radiohäirintään tarkoitettun laitteen tai telepäätelaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa yleinen kotietsintä tai paikanetsintä sekä henkilöntarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain 8 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä ja 31 §:n 1 momentissa säädetään. Edellytyksenä on lisäksi, että etsintä tai tarkastus on välttämätön sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka tahallaan

7) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

8) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta, tai

LUONNOS

9) pitää hallussaan tai käyttää radiohäirintään tarkoitettua laitetta ilman 39 a §:ssä tarkoitettua radiolupaa,

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 39 a §:n radiolupaa koskevia säännöksiä sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin radiolupiin.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 14 kohta, 39 §:n 6 momentti, 264 §:n 5 kohta, 265 §:n 2 momentti, 304 §:n 1 momentin 9 kohta, 307 §, 315 §:n 4 momentti, 319 §:n 4 momentti, 324 §:n 1 ja 2 momentti, 326 §:n 1 momentin 5 kohta ja 3 momentti, 327 §, 329 §:n 3 momentti, 341 § ja 348 §:n 1 momentin 7–8 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 39 §:n 6 momentti ja 265 §:n 2 momentti laissa 492/2020, 304 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 1211/2022, 315 §:n 4 momentti ja 319 §:n 4 momentti laissa 1003/2018, 324 §:n 1 momentti osaksi laeissa 492/2024 ja 917/2014, 324 §:n 2 momentti, 326 §:n 3 momentti, 327 § ja 329 §:n 3 momentti laissa 917/2024, 264 §:n 5 kohta, 307 § ja 348 §:n 1 momentin 7–8 kohta laissa 258/2022, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 456/2016, 52/2019 ja 1207/2020, uusi 14 b kohta, 39 a §, 39 b §, 264 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1207/2020, uusi 6 kohta, 277 a §, 285 §:ään uusi 4 momentti, 315 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1003/2018 ja 1207/2020, uusi 7 momentti, 326 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 kohta, sekä 348 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 258/2022, uusi 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) radiolaitteella laitetta ja sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten;

14) *radiolaitteella* laitetta ja sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (*radiolähetin*) tai vastaanottamiseen (*radiovastaanotin*) radioviestintää tai radiomäärittystä varten;

14 b) *Radiohäirintään tarkoitettua laitetta* sellaista radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltoja lähettämiseen tarkoitettua laitetta tai sen osaa, jonka ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen, taikka radiolaitetta, johon ladatun ohjelmiston ensisijaisena käyttötarkoituksena on haitallisen häiriön aiheuttaminen;

39 §

39 §

LUONNOS

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Radiolupa

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

Radiolupa

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos sekä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot eivät tarvitse radiolupaa radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

39 a §

Radiolupa radiohäirintään tarkoitetuille laitteille

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito ja käyttö edellyttävät etukäteen myönnettävää radiolupaa. Radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle myönnettävään radiolupaan sovelletaan, mitä radiolähtetimelle myönnettävästä radioluvasta tässä laissa säädetään, jollei tästä pykälästä muuta johdu. Radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön voidaan myöntää sille, jolla on laitteen käyttöön laissa säädetty oikeus, tai viranomaiselle sen laissa säädetyn tehtävän hoitamiseen, jos käyttö ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle ja se on perusteltua ottaen huomioon tehtävän tärkeys, käytöstä aiheutuva haitta ja muut tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat.

Radiolupa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon tai käyttöön voidaan 2 momentista poiketen hyväksyttävästä syystä myöntää muullekin taholle tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan tieteelliseen tai teolliseen tarkoitukseen, jos käyttö ei aiheuta haittaa muulle kuin luvassa tarkoitettulle radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle.

Luvan myöntämisen 3 momentissa tarkoitettulle muulle taholle edellytyksenä on, että tämä on:

1) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen 6 momentissa tarkoitettujen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;

2) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen käytössään olevista asiakkaan tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista ja asiakkaistaan, jos toimintaan kuuluu radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden myynti tai hallussapito maahantuonti-, vienti-, esittely-, testaus- tai koulutustarkoituksessa tai myynnin edistämiseksi;

3) arvioitu 39 b §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettavaksi;

4) antanut Liikenne- ja viestintävirastolle riittävän selvityksen siitä, miten toiminnan aiheuttama haitta muulle kuin luvan mukaiselle radioviestinnälle tai radiomääritykselle on esitetty; ja

5) maksanut 285 §:ssä säädetyn hakemuskäytön.

Lupaa ei voida myöntää muulle kuin viranomaiselle, jos tämän toiminta on ristiriidassa Suomen kansallisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin. Lupaa hakevan ja luvanhaltijan tulee Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä antaa selvitys radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilyttämisessä noudatetuista periaatteista ja käytetyistä tiloista. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää radiolupaan 42 §:ssä tarkoitettujen ehtojen lisäksi radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden säilyttämistä koskevia ehtoja ulkopuolisten pääsyn estämiseksi.

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käytöstä on laadittava pöytäkirja tai muu asiakirja. Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden käyttämisestä on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Viranomaisella tai muulla, jolle on laissa säädetty oikeus käyttää radiohäirintään tarkoitettua laitetta, voi jättää ilmoituksen tekemättä, jos se on radio- tai muulle viestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle oletettavasti aiheutuvaan tai aiheutu-neeseen haittaan nähden ilmeisen tarpeetonta, tai siihen on muu laissa säädetty syy.

Radiohäirintään tarkoitettua laitetta saa käyttää vain niin kauan kuin se on välttämättömyyden vuoksi.

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön, jos laitteita käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuuksalueilla. Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot eivät tarvitse radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön, jos laitteita käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuuksalueilla.

Radiohäirintään tarkoitettulle laitteelle myönnettyä lupaa ei voi siirtää tai vuokrata.

39 b §

Radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden luotettavuus

Jos radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden 39 a §:n 3 momentissa tarkoitettu pitäjä on oikeushenkilö, vaatimus 39 a §:n 4 momentin 3 kohdassa edellytetystä luotettavuudesta koskee myös toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös oikeushenkilön omistajia, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksessä.

Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

- 1) hänet on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;
- 2) hänen on muutoin asemansa tai toimintansa perusteella katsottava olevan ilmeisen sopimaton pitämään radiohäirintään

tarkoitettuja laitteita kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa yhteensopivalla tavalla;

3) häntä koskevia liiketoimintakieltoja on merkitty viranomaisen rekisteriin tai luottotieto-rekisteriin; tai

4) hän on konkurssissa taikka ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan ja voidaan katsoa, että tämä altistaa henkilön hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle tai on muutoin omiaan vaarantamaan hänen mahdollisuuksiaan ja kykyjään huolehtia tämän lain tai sen nojalla annetun luvan tai luvan ehtojen mukaisista velvollisuuksistaan riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti.

Toimivaltaisen viranomaisen on luonnollisen henkilön luotettavuuden arvioinnin lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon henkilön toiminnan ja taustojen merkittävyys koko radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden pitäjän kannalta suhteessa sen harjoittamaan toimintaan. Luotettavuuden arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon henkilön asema ja määräysvalta radiohäirintään tarkoitettuja laitteita pitävässä yhteisössä.

Edellä 2 momentin 1 kohdan mukaiseksi selvitykseksi on hyväksyttävä rikosrekisterilain (770/1993) nojalla saatavat tiedot ja ulkomaisen henkilön osalta tämän alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta hakemuksen vastaanottohetkeen.

Toimivaltainen viranomainen voi jättää pyytämättä luotettavuuden arviointiin liittyviä selvityksiä, jos se katsoo luotettavuuden

LUONNOS

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tulleen muutoin riittävällä tavalla osoitetuksi tai jos selvityksen antaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

264 §

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosioikeuden alalla.

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosioikeuden alalla;

6) radiohäirintään tarkoitettuja laitteita, joille on myönnetty 39 a §:ssä tarkoitettu radiolupa.

265 §

265 §

Pätevyyden osoittaminen

Pätevyyden osoittaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö. Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske Puolustusvoimia eikä Rajavartiolaitosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa käyttämiä radiolaitteita eikä puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettuja USA:n joukkoja.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö. Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske Puolustusvoimia, Rajavartiolaitosta eikä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukkoja, niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa käyttämiä radiolaitteita eikä puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettuja USA:n joukkoja.

277 a §

Radiohäirintään tarkoitettun laitteen aiheuttama häiriö

Jos radiohäirintään tarkoitettu laite aiheuttaa häiriötä muulle kuin luvan mukaiselle radioviestinnälle tai radiomääritykselle, laitteen käyttö on heti keskeytettävä. Laitteen käyttöä ei saa jatkaa ennen kuin häiriön syy on selvitetty ja häiriön uusiutuminen on estetty.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää, mihin radiohäirintään tarkoitettun laitteen

LUONNOS

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tekniisiä ominaisuuksia tai käyttöä koskeviin toimiin latteen haltijan ja omistajan on ryhtyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

304 §

304 §

Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

9) selvittää radioviestinnän häiriön sekä radiolaitteen tai telepäätelaitteen viestintäverkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä;

9) selvittää radioviestinnän häiriön sekä radiolaitteen, *radiohäirintään tarkoitetun laitteen* tai telepäätelaitteen viestintäverkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä.

307 §

307 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevan 39 §:n ja radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista. Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevan 39 §:n ja radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista sekä Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevien 39 ja 39 a §:n sekä radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista. Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevien 39 ja 39 a §:n sekä radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista sekä Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden ja *radiohäirintään tarkoitettuja laitteiden* maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

315 §

315 §

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät ole velvollisia antamaan tietoja yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pidettävän tai käytettävän radiolaitteen rakenteesta, käytöstä ja sijainnista eikä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen,

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos eikä *Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot* eivät ole velvollisia antamaan tietoja yksinomaan kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tai sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pidettävän tai käytettävän radiolaitteen tai *radiohäirintään tarkoitetun laitteen* rakenteesta, käytöstä ja

LUONNOS

Voimassa oleva laki

sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteita koskeviin tietoihin.

Ehdotus

sijainnista eikä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskeviin tietoihin.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta makсутta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot radiohäirintään tarkoitetun laitteen pitäjistä sekä sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä muista ylimpään johtoon kuuluvista. Oikeus saada tietoja koskee myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetun sakkorekisterin tietoja.

319 §

Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä välitystiedon antamista toiselle viranomaiselle, jos se on tarpeen radiohäiriön aiheuttamista koskevan rikoksen selvittämistä tai syytteen panna varten taikka radioviestinnän häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

319 §

Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen

Mitä 1 momentissa säädetään ei estä välitystiedon antamista toiselle viranomaiselle, jos se on tarpeen radiohäiriön aiheuttamista koskevan rikoksen selvittämistä tai syytteen panna varten taikka radioviestinnän häiriön poistamiseksi, rajoittamiseksi tai sen kansalliselle turvallisuudelle tai maanpuolustukselle aiheuttaman uhkan torjumiseksi tai selvittämiseksi.

324 §

Soveltamisalan rajoitukset

Jäljempänä 326 ja 327 § sekä 329 §:n 3 momentti eivät koske Puolustusvoimia eivätkä Rajavartiolaitosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita eivätkä

324 §

Soveltamisalan rajoitukset

Jäljempänä 326 ja 327 § sekä 329 §:n 3 momentti eivät koske

1) Puolustusvoimia eivätkä Rajavartiolaitosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa

LUONNOS

Voimassa oleva laki

puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettuja USA:n joukkojen radioviestintää tai niiden hallussa pitämiä radiolaitteita.

Jäljempänä 326 §:ää ja 329 §:n 2 ja 3 momenttia ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteisiin.

326 §

Radiolaitteeseen liittyvä tarkastus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

5) 269 §:n 2 momentissa tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmä.

Radiolaitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan on pyynnöstä esitettävä Liikenne- ja viestintävirastolle, Rajavartiolaitokselle ja poliisille hallussaan oleva radiolupa.

327 §

Ehdotus

maanpuolustustarkoituksessa tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi hallussa pitämiä radiolaitteita ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;

2) Pohjois-Atlantin liiton eivätkä sen jäsenmaan joukkojen sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää tai niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita;

3) Suojelupoliisin yksinomaan siviilitiedusteluun liittyvää radioviestintää tai sen siviilitiedustelutarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita ja radiohäirintään tarkoitettuja laitteita; eivätkä

4) puolustusyhteistyösopimuksessa tarkoitettujen USA:n joukkojen radioviestintää tai niiden hallussa pitämiä radiolaitteita tai radiohäirintään tarkoitettuja laitteita.

Jäljempänä 326 §:ää ja 329 §:n 2 ja 3 momenttia ei sovelleta vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen tai muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteisiin tai radiohäirintään tarkoitettuihin laitteisiin.

326 §

Radiolaitteeseen liittyvä tarkastus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

5) 269 §:n 2 momentissa tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmä;

6) radiohäirintään tarkoitettu laite.

Radiolaitteen tai radiohäirintään tarkoitettujen laitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan on pyynnöstä esitettävä Liikenne- ja viestintävirastolle, Rajavartiolaitokselle, Tullille ja poliisille hallussaan oleva radiolupa.

327 §

Laitteen tutkittavaksi ottaminen

Radiolaitemarkkinoiden valvomiseksi tai jos on syytä epäillä, että 30 luvussa säädettyjä vaatimuksia markkinoille saatetuille tai saataville asetetuille radiolaitteille ei ole noudatettu tai 269 §:ssä säädetty sähköisen viestin suojaus on oikeudettomasti purettu, Liikenne- ja viestintäviraston tarkastajalla on oikeus ottaa radiolaite ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö ja sen pitäminen saatavilla markkinoilla tutkimuksen ajaksi. Tutkimus on tehtävä viivytyksettä. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu laite ja tutkittavaksi ottamisen syy.

Jos tutkittavaksi otettu radiolaite täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava laitteesta käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos radiolaite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laitteen valmistajan tai maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

329 §

Radiohäiriöiden estäminen

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiolaite, jos laitteen tai sen käytön epäillään todennäköisin syin olevan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia, taikka se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Liikenne- ja viestintävirasto voi tässä tapauksessa myös tehdä radiolaitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu radiolaitteen

Laitteen tutkittavaksi ottaminen

Radiolaitemarkkinoiden valvomiseksi tai jos on syytä epäillä, että 30 luvussa säädettyjä vaatimuksia markkinoille saatetuille tai saataville asetetuille radiolaitteille ei ole noudatettu, 39 a §:ssä säädettyjä vaatimuksia radiohäirintään tarkoitetuille laitteille ei ole noudatettu tai 269 §:ssä säädetty sähköisen viestin suojaus on oikeudettomasti purettu, Liikenne- ja viestintäviraston tarkastajalla on oikeus ottaa radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö ja sen pitäminen saatavilla markkinoilla tutkimuksen ajaksi. Tutkimus on tehtävä viivytyksettä. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu laite ja tutkittavaksi ottamisen syy.

Jos tutkittavaksi otettu radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava laitteesta käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laitteen valmistajan tai maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset.

329 §

Radiohäiriöiden estäminen

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiolaite tai radiohäirintään tarkoitettu laite, jos laitteen tai sen käytön epäillään todennäköisin syin olevan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisia, taikka se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Liikenne- ja viestintävirasto voi tässä tapauksessa myös tehdä radiolaitteen tai radiohäirintään tarkoitettun

LUONNOS

Voimassa oleva laki

haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa. Radiolaitteen tutkittavaksi ottamiseen sovelletaan muilta osin 327 §:ää.

341 §

Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus

Jos on painavia perusteita epäillä, että tietyssä kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 348 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu rikos, lainvastaisen radiolaitteen tai telepäätelaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa yleinen kotietsintä tai paikanetsintä sekä henkilöntarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain 8 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä ja 31 §:n 1 momentissa säädetään. Edellytyksenä on lisäksi, että etsintä tai tarkastus on välttämätön sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka tahallaan

7) rikkoo markkina- ja valvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, tai

8) rikkoo markkina- ja valvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,

Ehdotus

laitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu laitteen haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa. Radiolaitteen ja radiohäirintään tarkoitettun laitteen tutkittavaksi ottamiseen sovelletaan muilta osin 327 §:ää.

341 §

Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus

Jos on painavia perusteita epäillä, että tietyssä kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 348 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu rikos, lainvastaisen radiolaitteen, radiohäirintään tarkoitettun laitteen tai telepäätelaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa yleinen kotietsintä tai paikanetsintä sekä henkilöntarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain 8 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä ja 31 §:n 1 momentissa säädetään. Edellytyksenä on lisäksi, että etsintä tai tarkastus on välttämätön sen tavoitteiden saavuttamiseksi.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka tahallaan

7) rikkoo markkina- ja valvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

8) rikkoo markkina- ja valvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta, tai

LUONNOS

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9) pitää hallussaan tai käyttää radiohäirintään tarkoitettun laitteen ilman 39 a §:ssä säädettyä radiolupaa,

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

Tämän lain 39 a §:n radiolupaa koskevia säännöksiä sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin radiolupiin.